

דיני פסח

תשפ"ו

הרב איתן וייס
מזכיר המועצה הדתית

ניתן למצוא את החוברת באתר המועצה:

English Translation for Hilchot Pesach on the web:

www.efrat.muni.il

מרכז מונדלאק

Mondlak Center

לייעוץ ותמיכה בבני משפחה של מתמודדי נפש

Guidance and support for families
of people coping with mental illness

02-9939390 | hsm@efrat.muni.il

תוכן עניינים

- 4-5 שריפת חמץ באפרת-מחלקת שיפור פני העיר
6 ברכת המועצה הדתית
7-8 מהנעשה במועצה הדתית
9 זמני הגעלת כלים
10-11 בתי עסק בהשגחת המועצה הדתית

12 פתח דבר - הרב איתן וייס
13-16 מאמר עיון - הרב יאיר הינדין

פרקי הלכה 'בין פסח לעצרת'

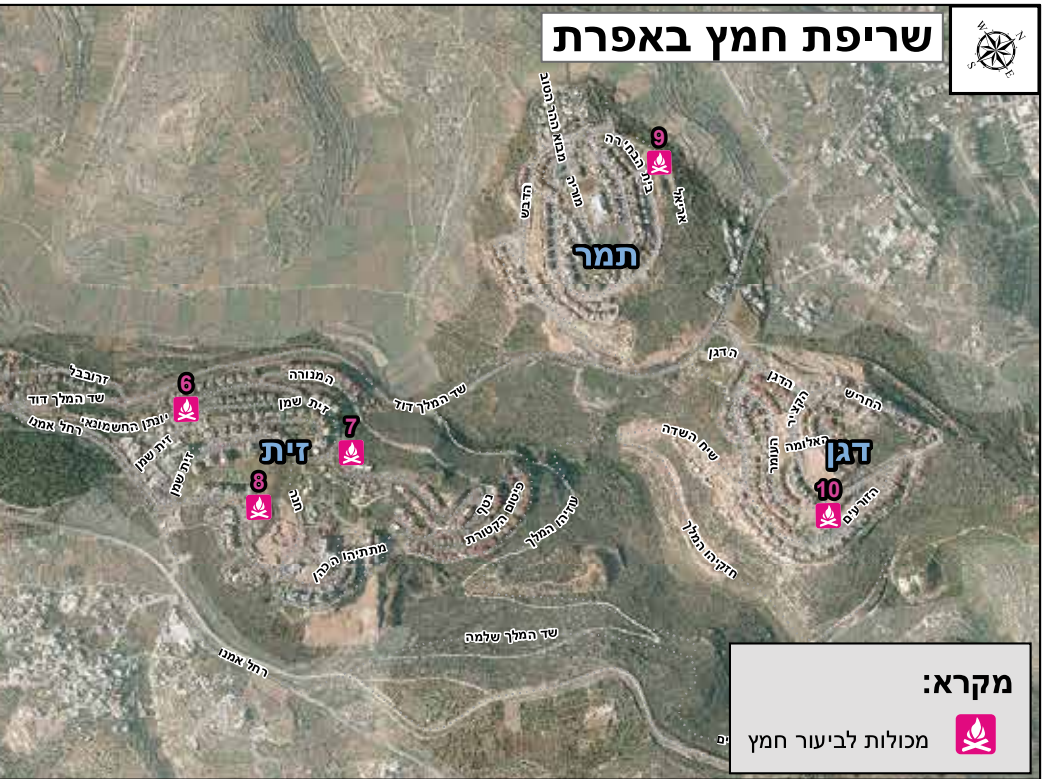
- 17-42 דיני פסח ועד עצרת - הרב איתן וייס
43 לוח ספירת העומר
45 שטר מכירת חמץ

לוח זמנים לפסח תשפ"ו:

ביעור חמץ	אכילת חמץ	סוף זמן: על פי שיטת:
11:40	10:37	הגר"א
11:25	10:07	מג"א
11:27	10:12	הרב עובדיה
10:50	09:37	הרב אליהו

חצות ליל הסדר - סוף זמן אכילת אפיקומן 24:43

שריפת חמץ באפרת

מקרא:

מכולות לביעור חמץ

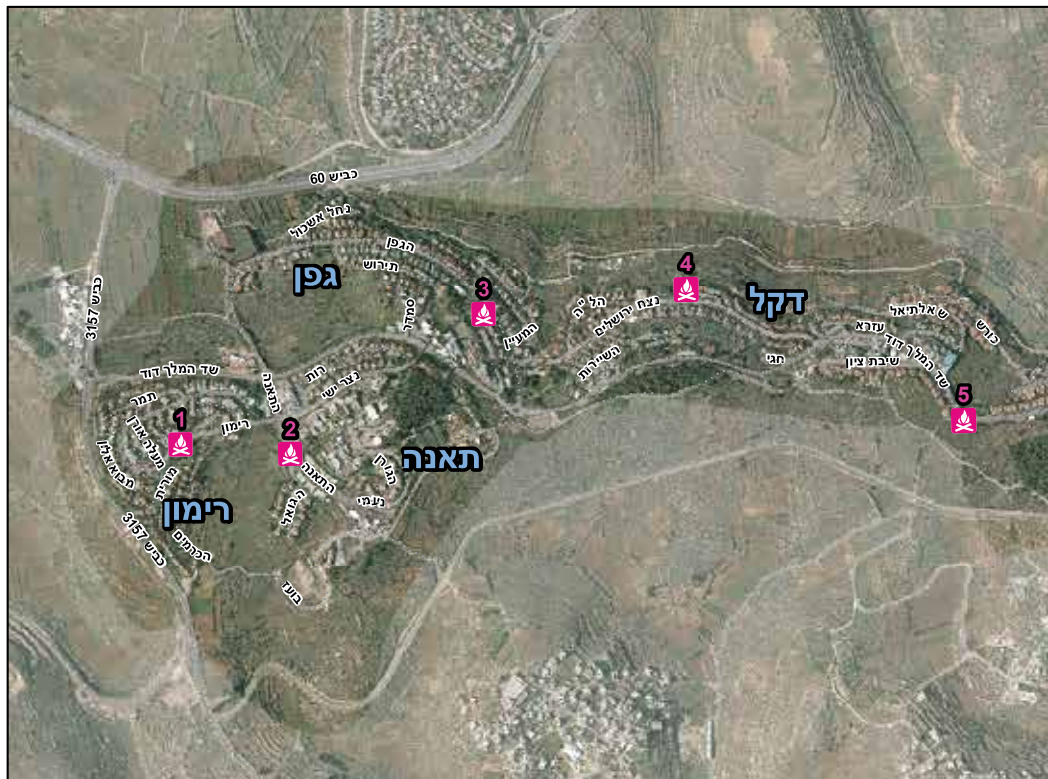
לתשומת לבכם - אין להדליק אש במקומות שלא אושרו מראש.
 המועצה תציב את המכולות:
 ביום שני, י"ב ניסן 30.3
 פינוי המכולות ייערך:
 ביום רביעי י"ד ניסן 1.4 החל מהשעה 12:30.

גם השנה נאחד את מדורות ביעור החמץ במרכזים שבונתיים בתוך מכולות מתכת. מצורפת רשימת הנקודות בהם תציב המועצה מכולות גדולות שישמשו לביעור חמץ. התושבים מתבקשים לרכז את החמץ למכולות אלו בלבד.

רשימת המקומות:

6. שכונת הזית: צומת זית שמן ויונתן החשמונאי - על השביל המוביל לבית כנסת משכן ציפורה.
7. שכונת הזית: רח' פיטום הקטורת - מתחם המכולות.
8. שכונת הזית: רח' מתתיהו הכהן, בחניית גני הילדים.
9. שכונת התמר: רח' בית הבחירה 49
10. שכונת הדגן: רח' הזורעים מול 66 בשצ"פ.

1. שכונת הרימון: מול בית הכנסת הרב תכליתי
2. שכונת התאנה: בצומת התאנה - הגואל, על משטח פינוי האשפה
3. שכונת הגפן: מול בית הכנסת המרכזי (בית אהרון)
4. שכונת הדקל: רח' נצח ירושלים מול בית מס' 8 סמוך לפארק השעשועים.
5. שכונת הדקל: דקל ג', שד' דוד המלך ליד תחנת ההסעה מול פארק הג'ונגל.

על מנת להגיע לחג הפסח עם עיר נקיה:

- לקראת החג יערכו תגבורים ופינויים נוספים:
- בימים ראשון, שני, שלישי ורביעי י"א-י"ד ניסן, 1.4-29.3.
 - יבוצעו פינוי אשפה, גזם וגרוטאות.
 - פינוי קרטון ייערך ביום שלישי י"ג ניסן, 31.3.
 - פינוי נייר וכתום ייערך ביום רביעי ד' ניסן, 25.3.

יש להקדים ולפנות גזם וגרוטאות עד יום שלישי בערב, י"ג בניסן, 31.3. ביום רביעי י"ד בניסן 1.4 פינוי אשפה לפנות בוקר.

חג אביב שמח ונקי
אגף שיפור פני העיר

ברכת יו"ר המועצה הדתית

ערב חג החרות תשפ"ו

בערב חג הפסח הזה, אנו עדיין חיים בצל מציאות ביטחונית מאתגרת. ב"ה מתוך הקושי מתגלים כוחות גדולים בקהילתנו של אמונה, מסירות ואחדות, המחזקים את רוחנו בקהילה ובעם.

דווקא בימים אלו, ראוי להוקיר ולהודות לצוות המועצה הדתית, אשר ממשיך במסירות ובנחישות להעניק לכם התושבים שירותי דת בכל התחומים - בטהרה ובתפעול המקוואות, בכשרות בעסקים ובמסעדות, ברישום נישואין, ובשירותי חברה קדישא. כל זאת נעשה גם בתקופה מורכבת זו, בעזרת צוות משרד מצומצם ומתנדבים מסורים הפועלים בלב רחב ובתחושת שליחות עמוקה.

אני מאחלת לכל אחת ואחד מכם ולבני ביתכם:

חג של אמונה ותקווה,

חג של חירות פנימית ושלווה,

חג של אחדות וערבות הדדית,

וחג של בשורות טובות לכל עם ישראל.

נברך את חיילנו שיצאו לשלום ויחזרו לשלום.

יהי רצון שנזכה לימים של שקט, ביטחון וברכה, ולהמשך צמיחה וחיזוק קהילתנו היקרה.

בברכת חג פסח כשר ושמח,

ובתפילה לימים טובים.

תמר טל - יו"ר וצוות המועצה הדתית

הרב אורי סמט - רשם נישואין וכשרות	הרב אורי סמט - רשם נישואין וכשרות
הרב אריאל פרחי - מפקח כשרות	הרב אריאל פרחי - מפקח כשרות
אילן כהן - איש תחזוקה	אילן כהן - איש תחזוקה
שרה נחשון - בלנית	שרה נחשון - בלנית
מיכל פרחי - בלנית	מיכל פרחי - בלנית
מרלין ברודר - בלנית	מרלין ברודר - בלנית
נטלי וייס - בלנית	נטלי וייס - בלנית
רבקה קרסט - בלנית	רבקה קרסט - בלנית
מתנדבי חברה קדישא	מתנדבי חברה קדישא
עליזה אלמקייס - מנהלת המשרד	עליזה אלמקייס - מנהלת המשרד
הרב איתן וייס - מזכיר המועצה הדתית	הרב איתן וייס - מזכיר המועצה הדתית
ר' בנימין עזיזליוף - משגיח כשרות	ר' בנימין עזיזליוף - משגיח כשרות
ר' רפאל טוויל - אחראי עירוב	ר' רפאל טוויל - אחראי עירוב
רחל גרומבך - בלנית	רחל גרומבך - בלנית
אורה זירינג - בלנית	אורה זירינג - בלנית
רבקה מיכל פארנר - בלנית	רבקה מיכל פארנר - בלנית
מתנדבי/ות המועצה הדתית	מתנדבי/ות המועצה הדתית

מהנעשה במועצה הדתית בתקופה האחרונה

מועצה דתית -

גניזה - לשמחתנו בכל 7 מתקני גניזה המפוזרים בגבעות השונות, יש שימוש ע"י תושבי אפרת. המועצה הדתית אחראית על פינוי הגניזה, שמתבצעת על ידי חברת 'גניזת קודש'.

לקראת פסח בוצע פינוי מוגבר של כל המיכלים על מנת שלא תצטבר גניזה. אנחנו שבים ומזכירים שעל פי פסק של הרב ריסקין וכן רבנים נוספים, **כי עיתונים\עלוני שבת אינם זקוקים לגניזה** אלא למחזור. על גבי המכלים ישנם מודעות עם בר-קוד לסריקה מהפלאפון, ממנו ניתן לשלם בקלות ובנוחות, כמו כן ניתן להגיע או לטלפן ולשלם במשרד המועצה הדתית.

כשרות - לקראת פסח, המשגיחים שלנו עזרו לבעלי העסקים להכשיר את החנויות ולהגדיל לפי הצורך. כל בעל עסק שסיים את תהליך ההכשרה ומכירת החמץ, יציג ללקוחות תעודת כשרות ספציפית לפסח תשפ"ו, המעידה על מכירת החמץ כדת וכדין. כמו כן, הנכם מוזמנים לעקוב אחרי עדכוני הכשרות של המועצה הדתית. היום יש כ-45 בתי עסק תחת השגחת המועצה הדתית אפרת. במתחם המח"ר, כרגע יש כשרות לאורגניקא. אנו שבים ומזכירים לתושבים - נא תשומת לבכם לשאר הדוכנים - בדקו אם יש תעודת כשרות שלנו למוצרים.

בערב פסח הבעל"ט, כמו בכל שנה נטפל במכירת חמץ - מול רב ביה"כ והגבאים.

נישואין - השנה ב"ה פתחנו מאז חודש תשרי כ-50 תיקים, ובסך הכל אנחנו פותחים כ-120 תיקי נישואין בשנה. כאן המקום להזכיר לנרשמים, יש באתר המועצה הדתית הסכם לכבוד הדדי, הסכם שמומלץ לעיין בו ולחפצים בכך - לחתום. בברכת מזל טוב לכל הזוגות הנישאים.

מקוואות

מקווה דקל - בימים אלו מוחלפת משאבת חום לטובת פעילות תקינה ורציפה במקווה בעלות של למעלה מ 20,000 ש"ח.

מקווה בתמר - בשל בעיות קליטה במקווה ובעיקר בגלל תקלות בסליקה, הוזמן קו אינטרנט למקווה, דבר שאמור לפתור לגמרי את הבעיה.

מקווה הנשים בזית - המקווה - מבנה הבנוי למעלה מ 20 שנה ונדרש התחדשות. בע"ה בקרוב נתחיל בשיפוץ מקיף.

מקווה דגן - תודה לוועד התושבים על הקמת המקווה. במקווה הנשים יש 5 חדרים ובור בשיטת חב"ד. במקווה הגברים יש 4 מקלחונים ובור טבילה. אנו מקווים שבקרוב יסתיימו העבודות ונוכל לפתוח את המתחם לציבור.

גם בנושא הניקיון היומיומי בוצע שדרוג והודגשו דגשים לחברת הניקיון.

סידורים לילדי ביתה א' – השנה המועצה הדתית אפרת תקצבה ב 40 ש עבור סידורים לכיתות א' לכל בתי הספר באפרת.

בית עלמין וחב"ק – כאן המקום להוקיר ולהודות לכל הצוות המדהים של החברה קדישא אפרת – שכולם עוסקים במלאכת הקודש במסירות ורגישות עד אין קץ, בכל עת שנדרש, כולם בהתנדבות! ישר כח גדול!
בע"ה עד יום הזיכרון הקרוב יסתיימו עבודות בניית בית הטהרה ומתחם שירותים חדש בבית העלמין בכפר עציון.

תודה רבה למר בוב לנג שיזם ולקח על עצמו את ניהול הביצוע של הפרויקט החשוב הזה.

פיתוח חלקה חדשה – בשעה טובה החלו עבודות הפיתוח לטובת חלקה חדשה לתושבי אפרת. אנו מקווים כי העבודות יסתיימו בתוך כ-6 חודשים. בתפילה שלא נצטרך להשתמש בהם!

ליצירת קשר:

משרד המועצה הדתית – שעות קבלת קהל: ימים א-ה 14:30-8:30
טלפון: 02-9931772 , 02-9933120

שם	תפקיד	טלפון	כתובת מייל
תמר טל	יו"ר המועצה הדתית	052-5665056	mmdatit@efrat.muni.il
הרב איתן וייס	מזכיר ומענה הלכתי	050-9761803	datmaz@efrat.muni.il
עליזה אלמקייס	מנהלת המשרד	052-4871632	mdatit@efrat.muni.il
הרב אורי סמט	ממלא מקום רב העיר לנושאי נישואין וכשרות	052-8395922	orisamet@gmail.com
הרב אריאל פרחי	מפקח ומשגיח כשרות	054-2076467	fliafarhi@hotmail.com
ר' בנימין עזיזליוף	משגיח כשרות	054-6311065	sbendz53@gmail.com
שרה נחשון	בלנית ראשית	058-5791162	sara7709@gmail.com
ר' רפאל טוויל	אחראי עירוב	050-7276466	refaeltawil@gmail.com

חברה קדישא אפרת

טלפון לכל עדכון, בכל עת (באתר המועצה הדתית יש דף מידע למשפחות):
050-7377120

מודעות אבל: המועצה הדתית אינה מכינה מודעות אבל. ניתן להכין עצמאית בקישור:
<https://chevra-kadisha.web.app>
באחריות המשפחה להפיץ את מודעת האבל

זמני הגעלת כלים

בכפוף להנחיות פיקוד העורף

הגעלת וליבון כלים במיקומים ובמועדים הבאים:

תאריכים ושעות:

- **רימון** - מחוץ לבית הכנסת הרב תכליתי, יום רביעי ז' ניסן (25.03)
בין השעות 10:00-15:00
- **תמר** - בחצר בית הספר אריאל, יום חמישי ח' ניסן (26.03)
בין השעות 16:00-20:00
- **זית** - בחצר ישיבת אורות יהודה, יום ראשון י"א ניסן (29.03)
בין השעות 10:00-15:00
- **זית** - בחצר ישיבת אורות יהודה, יום שני י"ב ניסן (30.03)
בין השעות 16:00-20:00
- **זית** - בחצר ישיבת אורות יהודה, יום שלישי י"ג ניסן (31.03)
בין השעות 10:00-15:00

עלות הכשרת הכלים למשפחה:

- 20 ש"ח להגעה
- 20 ש"ח לליבון
- יש להביא את הכלים נקיים בצורה יסודית וכן רק לאחר שלא השתמשו בהם במשך 24 שעות.
- אין לשלוח ילדים מתחת לגיל 13 ללא מבוגר.

רב יהיה זמין בזמן הגעלת הכלים ויענה לשאלות הציבור.

השגחה על ידי המועצה דתית אפרת

(ניסן תשפ"ו - 3/2026)

משגיחים וסלולרי

הרב אריאל פרחי 054-2076467 • ר' בנג'י עזיז 054-4882194

משגיח	סוג הכשרות	שכונה	שם העסק
סופר/מכולת			
	רגילה	זית	הסופר שלנו (סופר איש הזית)
רב אריאל פרחי	רגילה	דקל	סופר דיל דקל
ר' בנג'י עזיז	רגילה	תמר	סופר דיל תמר
רב אריאל פרחי	רגילה	תאנה	מחסני השוק
ר' בנג'י עזיז	רגילה	דקל	כפר מרקט
רב אריאל פרחי	רגילה	תאנה	מיטליז
ר' בנג'י עזיז	רגילה	זית	שוק העיר
ר' בנג'י עזיז	רגילה	זית	ניצת הדבדבן - זית

מסעדות/בתי קפה/חנויות וכדו'			
רב אריאל פרחי	מהדרין	תאנה	בייגל קפה
ר' בנג'י עזיז	מהדרין	זית	פיצה שמש
ר' בנג'י עזיז	רגילה	זית	סוויטס
רב אריאל פרחי	מהדרין	תאנה	המבשר
רב אריאל פרחי	מהדרין	דקל	ג'וסרי
ר' בנג'י עזיז	מהדרין	זית	תאילנדי באפרת
ר' בנג'י עזיז	מהדרין	זית	פישקו
ר' בנג'י עזיז	מהדרין	א.ת. תאנה	מתחם האוכל אפרת (פת במלח לשעבר)
רב אריאל פרחי	מהדרין	תאנה	בורגרס בר
רב אריאל פרחי	רגילה	תאנה	פיצריה אפרת
רב אריאל פרחי	רגילה	תאנה	מעדני צדקיהו
רב אריאל פרחי	רגילה	תאנה	ניו דלי
ר' בנג'י עזיז	מהדרין	דגן	פלאפל צנעני
רב אריאל פרחי	מהדרין	דקל	הפלאפל של עילאי
רב אריאל פרחי	רגילה	דקל	מצווה בייגל (קפה סקופ לשעבר)
ר' בנג'י עזיז	רגילה	דגן	סיפתח / בלה (עגלת קפה)
ר' בנג'י עזיז	מהדרין	זית	קצפת
ר' בנג'י עזיז	מהדרין	דגן	ל.י.ד. סושי
ר' בנג'י עזיז	מהדרין	זית	מאפיית נחמה

משגיח	סוג הכשרות	שכונה	שם העסק
רב אריאל פרחי	רגילה	עיטם	קפה בעיטם
ר' בנג'י עזיז	מהדרין	זית	וופל בר אפרת
ר' בנג'י עזיז	מהדרין	זית	אורו סושי
ר' בנג'י עזיז	רגילה	זית	פלאפל אבישי
רב אריאל פרחי	רגילה	דקל	פיצה בדקל

קייטרינג			
ר' בנג'י עזיז	מהדרין	תמר	הלת' איט - שרה בלאק
ר' בנג'י עזיז	מהדרין	א.ת. תאנה	קייטרינג באנקט
ר' בנג'י עזיז	מהדרין	זית	המאפים של מיכל
רב אריאל פרחי	מהדרין	רימון	הסלט של אפרת
ר' בנג'י עזיז	מהדרין	זית	פרמייר קייטנינג - שיקמן
רב אריאל פרחי	מהדרין	תאנה	הלל ריסקין
רב אריאל פרחי	מהדרין	רימון	קפאיו - קייטרינג פיצות
ר' בנג'י עזיז	מהדרין	זית	ג'וליאנה קייקס

שונות			
רב אריאל פרחי	מהדרין	תאנה	אור תורה - נווה שמואל (ישיבה)
רב איתן וייס	מהדרין	זית	חוה חקלאית
רב אריאל פרחי	רגילה	גפן	אורגניקא
ר' בנג'י עזיז	רגילה	זית	סטנדינג טוגדר (Standing Together)
ר' בנג'י עזיז	מהדרין	זית	טעם וריח (גדעון עמיר)
רב אריאל פרחי	מהדרין	מגדל עוז/גפן	שיבולת בשדה
רב אריאל פרחי	מהדרין	דקל	יקב בצלאל ששון
ר' בנג'י עזיז	מהדרין	דגן	ג'סט וואן חסד (Just one Chesed)
רב אריאל פרחי	רגילה	תאנה	אפרתה-חנות פ"י וגבינות
רב אריאל פרחי	מהדרין	דקל	מאמא בייקר
רב אריאל פרחי	מהדרין	תאנה	מעדניית המחותרת
ר' בנג'י עזיז	רגילה	תמר	עוגיות של שרגא
רב אריאל פרחי	רגילה	רימון	פנדה פטיסרי

פתח דבר

הרב איתן וייס

”אור לארבעה עשר בודקין את החמץ...” (משנה פסחים א א)
החג הראשון של עם ישראל מתחיל ב-’אור’

אנו נמצאים בתקופה בה אור וחושך מעורבים זה עם זה, תקופה המלווה בחוסר ידיעה לגבי המשך המלחמה, התפתחויותיה, פצועים מטילים מרסיסי טילים, ממעידה בדרך לממ”ד ועוד, אתגרים רבים שתקופה זו מזמנת לנו.

אך דווקא מחג זה אנו צריכים להשתדל להתחזק בנקודת האור, ויחד עם תפילות רבות ואמונה חזקה עלינו להכניס לתוך חיינו את האור בכל תחומי החיים.

בקובץ שלפניכם, ננסה להאיר את החג ממספר בחינות וצורות. הן דרך הכיוון ההלכתי וכן דרך המאמרים השונים מכיוונים רעיוניים נוספים.

הרב יאיר הינדין במאמרו הדגיש את המיוחדות של קרבן וחג הפסח לעומת מצוות אחרות.

בחלק ההלכתי עברנו על עיקרי הלכות חג הפסח, חול המועד, ספירת העומר, יום העצמאות, יום ירושלים, חג השבועות וכן מספר מהלכות אבלות הקשורות למועדים אלו.

קריאה מהנה

הרב איתן וייס, מזכיר המועצה הדתית

שני צדדים בקרבן פסח

הרב יאיר הינדין

הקשר בין קרבן פסח לשאר מצוות ליל הסדר הוא מורכב.

מצד אחד נראה שקרבן פסח הוא מצווה נפרדת. מצוות קרבן פסח מתחילה עוד לפני שאר המצוות – הקרבן מתחיל ב"ד בניסן, בעוד שכל שאר המצוות מתחילות רק עם רדת הלילה. זוהי אינדיקציה ראשונית לכך שקרבן פסח מנותק במידה מסוימת משאר המצוות.

המאירי בהקדמתו למסכת פסחים מסביר מדוע שם המסכת הוא 'פסחים' בלשון רבים ולא 'פסח' בלשון יחיד. הוא מבאר שבתקופת הגאונים חולקה המסכת לשתי מסכתות: הגאונים קיבצו את הפרקים העוסקים בקרבן פסח (ה-ט) למסכת אחת, ואת הפרקים שאינם עוסקים בו (א-ד, ופרק י) למסכת אחרת. אף שכיום אוחדו שוב למסכת אחת, השם 'פסחים' משמר את אותה מציאות. ייתכן שהאופי הייחודי של קרבן פסח היה אחד המניעים לחלוקה זו. בנוסף, הרמב"ם במשנה תורה מפריד בין הלכות קרבן פסח לבין שאר מצוות ליל הסדר.

מאידך גיסא, מקורות רבים מדגישים קשר חזק בין קרבן פסח לשאר מצוות ליל הסדר. הפעם הראשונה שבה מצה ומרור מופיעים בתורה היא בהקשר של קרבן פסח, דבר המצביע על זיקה עמוקה בין המצוות הללו. התוס' רי"ד, הדין בשם הראוי לפרק העשירי – 'ערב פסחים' או 'ערבי פסחים' – טוען ש-'ערבי פסחים' הוא הניסוח המדויק יותר. הוא מסביר שלמילה 'פסח' יש משמעויות רבות: היא יכולה להתייחס ל"ד בניסן (כפי שעולה מן התורה), לט"ו בניסן (כפי שמופיע ביהושע ה:יא), או לכל חג הפסח (כמו בביטוי 'חמץ שעבר עליו הפסח'). לכן, מאחר ש-'פסח' כולל משמעויות שונות, משתמשים בלשון רבים אף שהפרק עוסק בלילה אחד בלבד (ליל ט"ו). עצם העובדה ש-'פסח' שמו של הקרבן, יכול לרמוז על כל החג, עשויה להעיד עד כמה חותמו של הקרבן מוטבע בכל היבטי החג.

אם כן, האם קרבן פסח הוא חלק בלתי נפרד מן החג או מצווה נבדלת? ניתן לנסח זאת כך: האם קרבן פסח דומה לקרבנות של שאר החגים, או שמא הוא ייחודי לחלוטין? ככל שקרבן פסח משולב יותר בשאר מצוות חג הפסח, כך הוא פחות נראה בקרבן רגיל המובא בחג, ויותר כמרכיב יסודי ומהותי של החג עצמו. מעבר לכך, אף שלקרבן פסח יש מאפיינים רבים עם קרבנות אחרים, יש בו גם ייחודיות רבה. עונש כרת למי שאינו מקריב קרבן פסח, וכן האפשרות להקריבו בפסח שני – הם רק חלק מן ההלכות הייחודיות לו.

ייתכן שקרבן פסח וחג הפסח כולו מעבירים מסר כפול: מצד אחד, קרבן פסח – ועמו חג הפסח – הם ייחודיים מכל שאר החגים. הם מהווים יסוד ראשוני ומשקפים את רגעי ההתהוות הראשונים של הקשר שלנו עם הקב"ה כעם. מערכת היחסים הזו

נוצרה בחג הפסח, ובמובן זה אין חג אחר ואין אירוע אחר הדומה לו. מצד שני, קרבן פסח וחג הפסח הם חלק ממעגל החגים, המציינים אירועים היסטוריים מרכזיים, ופועלים בתוך מסגרת מוכרת של יום טוב וקרבנות. חג הפסח, יחד עם שאר החגים, יוצר זמנים של התרוממות רוחנית וחגיגה לאומית.

השנה, אם המלחמה תימשך, נמצא את עצמנו במצב דומה. חג פסח בזמן מלחמה מקבל אופי ייחודי – לא רק בשל הנחיות בטיחות מיוחדות, אלא גם משום שעולמנו הרגשי והדתי נתון בתנודה ובאי־ודאות. אנו מצויים ברגע בהיסטוריה היהודית שאין דומה לו, עם פוטנציאל רוחני עצום, אחריות לאומית כבדה וברכות מהקב"ה שממשיכות להפתיע אותנו. מאידך, אנו חוגגים חג של מסורה, עם רצון ואחריות לראות את חיינו בהמשך ישיר של סדרים קודמים. אנו בונים על חוויית הפסח של הורינו וסבינו, עד פסח מצרים, ומשחזרים חוויה דתית מוכרת תוך כדי שאנו מעניקים לה משמעות אישית.

אנו מתפללים להקב"ה שיזכה אותנו לחוש חיבור למשפחותינו ולמסורתנו גם השנה, ולשלב בביתנו את ייחודיות הרגעים עם עומק המסורה. יהי רצון שנזכה לחגוג בשנה הבאה בבית המקדש ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים...ונודה לך שיר חדש על גאולתנו ועל פדות נפשנו.

The relationship between קרבן פסח and the rest of the מצוות of ליל הסדר is complex. On the one hand it appears as though the קרבן פסח is a distinct מצווה. The מצווה of קרבן פסח begins before the other מצוות, with קרבן פסח starting on יד' ניסן and all other מצוות starting at nightfall. This is a first indication of קרבן פסח being detached from these other מצוות.

The מאירי in his introduction to מסכת פסחים explains why the title of the מסכת is פסחים and not פסח, in singular. He explains that during the time of the גאונים the מסכת was split into two מסכתות. The גאונים placed פרקים pertaining to (קרבן פסח 9-5) in one מסכת and פרקים unrelated to (קרבן פסח 4-1) in another מסכת. Now, despite being reunited into one מסכת, the title פסחים harkens back to that reality. The distinct nature of קרבן פסח may have been part of the גאונים' motivation for splitting the מסכת. Finally, the רמב"ם in his משנה תורה separates between the הלכות of קרבן פסח and the rest of the מצוות of ליל הסדר.

On the other hand, numerous sources may highlight a strong connection between קרבן פסח and the other מצוות of ליל הסדר. The first time מצה and מרור appear in the תורה they are linked to קרבן פסח, indicating a strong connection between these מצוות. The תוס' ריד, weighing in on whether the title of the tenth פרק should be ערב פסחים or פסחים, claims that ערב פסחים is a more accurate title. He explains that the word פסח has many implications: it can relate to the 14th of ניסן (as the תורה states), the 15th (from יהושע ה:יא), or the entire חג of פסח (as in the phrase - "חמץ שעבר עליו הפסח"). Hence, since פסח can mean many things, it is phrased in plural even though the פרק is talking about one night (that of the 15th). The ability for פסח, the name of the קרבן, to imply the entire חג may indicate the extent to which the קרבן's stamp rests on all aspects of the חג.

So, is קרבן פסח part of the חג or distinct? We can formulate this question differently: is קרבן פסח like the קרבנות of all other חגים or something unique? The more קרבן פסח is fused with the other מצוות of חג פסח the more it seems to drift from being a regular קרבן that is brought on a חג and the more it seems to be essential and central to the nature of חג פסח. Furthermore, while קרבן פסח possesses many of the requirements of regular קרבנות, it is also quite distinct. The punishment of ברת for

פסח שני on קרבן פסח and the ability to offer פסח קרבן are just two among many of the halachot that are unique for פסח קרבן.

It is possible that פסח קרבן and the entire פסח חג is sending us a dual message: פסח קרבן, and with it פסח חג, is distinct from all other חגים. It is foundational and reflects the initial moments of our connect to פסח חג as a nation. Our relationship was formed on פסח חג. In this way, no other חג and no other event is similar to פסח חג.

On the other hand, פסח קרבן פסח and פסח חג are part of a cycle of חגים that commemorate major historical events, and follow a familiar pattern of חגים טוב along with the other חגים work together to create moments of spiritual elevation and national celebration.

This year, if the war persists, we will find ourselves in a similar place. חג פסח during war sets it apart. Not only with unique safety guidelines, but our emotional and religious worlds are in a state of flux and uncertainty. We are in a moment in Jewish history like no other with incredible religious potential, immense national obligations and blessings from פסח חג that keep surprising us. On the other hand, we celebrate the holiday of פסח חג with a desire and responsibility to see our reality and lives as a direct outgrowth of פסח חג – past. We build upon the פסח חג experience of our parents, grandparents all the way back to פסח חג recreating a familiar religious experience and making it our own.

We ask פסח חג to enable us to feel connected to our families and פסח חג this year, and we also aspire to capture the uniqueness of the moments and bring both of those into our homes and families this year. May we celebrate next year in the פסח חג,

וְנֵאכַל שֶׁם מִן הַדְּבָרִים וּמִן הַפְּסָחִים אֲשֶׁר יִגִּיעַ דָּמָם עַל קִיר מִזְבְּחֶךָ לְרִצּוֹן, וְנוֹדָה
לְךָ שִׁיר חֲדָשׁ עַל גְּאֻלְתָּנוּ וְעַל פְּדוּת נַפְשֵׁנוּ.

דיני פסח ועד עצרת תשפ"ו

הרב איתן וייס - מזכיר המועצה הדתית

לוח זמנים לפסח תשפ"ו:

ביעור חמץ	אכילת חמץ	סוף זמן:	על פי שיטת:
11:40	10:37		הגר"א
11:25	10:07		מג"א
11:27	10:12		הרב עובדיה
10:50	09:37		הרב אליהו

חצות ליל הסדר - סוף זמן אכילת אפיקומן 24:43

חודש ניסן

א. בכל חודש ניסן אין אומרים תחנון, ואין אומרים 'צדקתך' בשבת במנחה. האשכנזים גם לא אומרים 'אב הרחמים' ויש שכן אומרים 'אב הרחמים' בשבתות שלאחר הפסח.

וכן אין מתעניין בכל החודש, ורק הבכורות מתעניין בערב פסח¹, לאשכנזים גם חתן וכלה מתענים ביום חופתם².

ב. היוצא בימי ניסן, ורואה אילנות פורחים, מברך **ברכת האילנות**: "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם שלא חיסר בעולמו כלום, וברא בו בריות טובות ואילנות טובים, ליהנות בהם בני אדם".

ברכה זו נאמרת פעם אחת בשנה, והזריזים נוהגים לאומרה בראש חודש ניסן, וטוב לאומרה במניין³. מברכים ברכה זו רק על אילנות מאכל⁴, ויש להקפיד לראות שני אילנות, ומשובח הדבר אם יהיו ממינים שונים⁵.

ניקיון הבית והמשרד

ג. יש לנקות היטב את כל המקומות בהם עלול להימצא חמץ: הבית ובמיוחד המטבח וכליו, חדר האוכל, המשרד, מחסנים, רכבים, תיקים, כיסי הבגדים וכדו'. גבאי בתי הכנסת צריכים לדאוג לניקוי בית הכנסת.

ד. הספרים אינם צריכים ניעור⁶ (ויש מחמירים להצריך ניקיון).

הכשרת המטבח וכליו⁷

לנוחיות המעיינים, רשימות כלים ומוצרים מופיעים בסדר א'-ב'.

בכל הכלים שמכשירים, אין להשתמש 24 שעות לפני ההכשרה

4. משנ"ב סימן רכו סק"ב, ילקו"י מועדים עמ' שמה ה
5. ילקו"י מועדים עמ' שמה סעיף ו
6. הליכות שלמה פרק ה סימן ו, פניני הלכה פרק ד סימן ז
7. מתוך חוברת פסח-הרב גולן תשע"ט

1. שולחן ערוך סימן תכט סעיף ב. לוח דינים ומנהגים.
2. משנ"ב תכט ס"ק י
3. שו"ע סימן רכו סעיף א. ילקוט יוסף מועדים עמוד שמה.

כיוור: יש הבדל בין כיוור מנירוסטה לכיוור חרס. כיוור מנירוסטה ניתן להכשיר על ידי עירוי מים רותחים (אין להשתמש בכיוור 24 שעות לפני כן במים חמים), ואילו כיוור חרס - לפי הפסיקה האשכנזית אינו ניתן להכשרה. לפי הרב עובדיה יוסף ניתן להכשירו על ידי עירוי. יש לנקות היטב את הכיוור, לערות עליו מים רותחים ולשים בתוכו במהלך כל ימי הפסח, קערת פלסטיק או לכל הפחות רשת. יש לשפוך חומר חריף (אקונומיקה או חומצה) במקום יציאת המים. יש לנקות היטב את המסננת במקום יציאת המים, וכן את ה'משולש', ועדיף להשתמש במיוחדים לפסח.

כיריים (גז): יש לנקות היטב את כל המשטחים, כפתורים וכו'. מבערים - לנקות היטב את החורים, להפעיל למספר דקות או ללבן קלות מסביב. חצובות - יש לנקות היטב, להגעיל או ללבן קלות (רצוי להחליף לפסח או לצפות בניר אלומיניום). ניתן ורצוי, להביא את החצובות לתחנת הגעלת הכלים לצורך ליבון. משטח (מתחת למבערים) - לערות מים רותחים ולצפות בניר אלומיניום.

כיריים חשמליות: לנקות היטב ולהפעיל בחום מקסימלי למשך שעה.

כיריים קרמיות: יש בעניין זה שתי גישות: לדעת המקלים יש לנקות היטב את כל המשטח, לא להשתמש 24 שעות לפני ההכשרה ולהפעיל את גוף החימום בחום המקסימלי במשך חצי שעה. המחמירים טוענים שלזכויות חסינת האש יש דין של כלי חרס שאי אפשר להכשירו. (המעוניינים יכולים לבסות את גוף החימום בניר אלומיניום (רק בזמן הבישול, לזמן קצר יחסית. הדבר אינו מומלץ על ידי היצרן!)

בכיריים מסוג 'אינדוקציה' שאותן ניתן להפעיל רק אם מניחים עליהן סיר. מניחים עליהן סיר עם מים ובתוכו ניר, ומחממים עד שהניר נחרך.

מדיח כלים: עדיף לא להכשיר. בשעת הצורך יש להכשיר על ידי הפעלה בחום מקסימלי, עם חומרי ניקוי. יש לנקות היטב מחמץ ושומן. אם אי אפשר לנקות היטב - אין להכשיר. את החלקים המתפרקים יש להגעיל בנפרד.

מיחם (מים חמים לשבת): אם השתמשו בו רק למים - 'הגעלה עצמית': לנקות היטב את ה'אבן', למלא אותו עד שפתו במים, ולהרתיח עד שיגלשו המים. יש לפתוח את הברז בשעת הרתיחה על מנת שגם הברז יוכשר.

לעיתים במשך השנה מניחים על המיחם-חמץ (חלות, לחמניות וכיו"ב), במקרה זה הכיסוי טעון ליבון קל.

מיקרוגל: יש רבנים הממליצים שלא להכשיר מיקרוגל לפסח. יש מקילים להכשיר באופן הבא: מנקים היטב לפני ההכשרה, מכניסים כלי עם מים לתוכו ומחממים בחום מקסימלי למשך רבע שעה (עד שיעלו אדים). עם סיום ההכשרה יש לפתוח מיד את דלת המכשיר. את מגש הזכויות ('צלחת מסתובבת') יש להחליף או לבסות. רצוי להכניס למיקרוגל בפסח מוצרי מזון מכוסים בלבד.

מעבד מזון: את גוף המיקסר (המנוע) יש לנקות היטב (בגלל קמח וכל מיני פירורים הנדבקים) ורצוי לעוטפו בניילון או בניר אלומיניום (לא את פתחי האוורור!!). החלקים השונים - רצוי להשתמש במיוחדים לפסח (במיוחד אם רגילים גם לרסק לחם וכיו"ב). כשאין אפשרות - לפרק עד כמה שניתן ולהגעיל חלקי מתכת או פלסטיק. בחלקים המיועדים ללישת בצק - אין להשתמש בפסח. אם ברור שלא השתמשו במכשיר לחמץ (בגון שריסקו בו ירקות ופירות בלבד) ניתן להסתפק בניקיון ובשטיפה.

מקרר/מקפיא: יש לנקות היטב במים ובחומרי ניקוי. דרושה הקפדה מיוחדת על ניקוי הגומי מסביב לדלת ועל המסילות של המדפים. יש לשים לב במיוחד לפירורים הנמצאים בחריצים שבתחתית תא ההקפאה! יש המקפידים לכסות את המדפים בניילון או בניר לאחר הניקוי.

פלטה לשבת: לכתחילה עדיף להשתמש בפלטה מיוחדת לפסח. למעוניינים להכשיר: יש לנקות היטב לפני ההכשרה (כולל הרגליות וחוט החשמל שנדבקים בו שיירי מאכל!). להכשירה על ידי הפעלתה שעתים בחום המקסימלי. לאחר ההכשרה רצוי לצפותה בניר אלומיניום.

קומקום חשמלי: אם השתמשו בו רק לחימום מים - 'הגעלה עצמית' (כמו במיחם). אם הכניסו לתוכו חמץ - אין אפשרות להכשירו.

שיש: אם בשיש ישנם סדקים - אי אפשר להכשירו וחייבים לכסותו כל ימי הפסח. אם השיש שלם - מנקים היטב ומכשירים על ידי עירווי מים רותחים. נוהגים לכסות את השיש לאחר הכשרה (אם מכסים - אין צורך בהכשרה על ידי אבן מלובנת). אם יש בשפת השיש פלסטיק - יש להורידו לפני ההכשרה ולנקותו היטב גם מבפנים. בעיקרון יש להבחין בין שיש 'גרניט' (או שיש חרוון) שהוא שיש טבעי, שדינו ככלי אבן וניתן להכשירו על ידי מים רותחים, לבין שיש 'קיסר' שהוא מלאכותי ועשוי מחיבור של אבנים קטנות, שלדעת חלק מהפוסקים לא ניתן להכשירו בהגעלה (נחשב ככלי חרס), ואותו יש לכסות בימי הפסח.

תנור אפיה: יש מחמירים שלא להכשירו לפסח.

למעוניינים להכשירו: יש לנקות היטב את התנור כדי שלא ישאר שום חמץ בעין (רצוי להשתמש בחומרי ניקוי מיוחדים לתנורים). יש להקפיד במיוחד על ניקוי הכפתורים השונים (שחמץ נדבק בהם). ההכשרה נעשית על ידי הפעלת התנור (ריק) בחום מקסימלי למשך שעתיים. תנורים שיש להם מערכת ניקוי עצמית - יש להפעילה. ההכשרה אפשרית רק לתנור עצמו ולא לתבניות (כולל תבניות פיירקס), ולכן יש צורך בתבניות מיוחדות (אפשר חד פעמיות). לגבי הרשת שבתוך התנור - אפשר להכשירה תוך כדי הפעלת התנור שצוינה לעיל. מי שרגיל להשתמש בקביעות

בתבנית בתוך תבנית, ניתן להכשיר את התבנית ה'חיצונית' על ידי ליבון קל.

בתנור 'פירוליטי' המנקה עצמו בחום גבוה מאד, יש מקילים להכשיר גם את התבניות בתוכו, כיוון שהפעלתו נחשבת לליבון חמור.

ה. הכשרת כלי בישול וסעודה⁸

גביע ליינ: אם עשוי ממתכת – נהגו להגעיל (למרות שאין חשש של שימוש בחמץ).
אם מזכוכית – דינו ככלי זכוכית (יפורט לקמן).

כלי זכוכית: למנהג (רוב) הספרדים – שטיפה והדחה. למנהג האשכנזים (וכן לדעת ה'בן איש חי') – לכתחילה עדיף לא להכשיר (חשש כלי חרס). בשעת הצורך מכשירים על ידי השרייה שלוש יממות במים, והחלפת המים כל 24 שעות.

כלי דורלקס ופייירקס: לספרדים דינם ככלי זכוכית (שטיפה לדעת המקלים לעיל), ולאשכנזים לכתחילה אין להכשיר, ובשעת הצורך הגעלה (רצוי להגעיל 3 פעמים) ואין לשטוף אחר כך במים קרים.

כלי חרס, חרסינה, פורצלן: אין להכשיר (מי שיש לו כלים ישנים שלא היו בשימוש מספר שנים ורוצה להכשירם – יעשה 'שאלת חכם').

מתבת: אף על פי שיש מתירים להגעיל, נוהגים למעשה להכשיר על ידי ליבון (קל).
מתבת טפלון שמשתמשים בה ללא שמן – אין להכשיר.

סירי אמאיל: נחלקו הפוסקים אם ניתן להגעילם. לדעת המתירים יש להכשירם כמו סירי מתכת, ורצוי להגעילם 3 פעמים.

סירי מתכת: לנקות היטב ולהגעיל. אם יש חלודה או 'קמטים' יש ללבן את המקומות הללו לפני ההגעלה, יש לשטוף במים קרים מיד לאחר ההגעלה, יש להגעיל גם את מכסה הסיר. ידיות וחיבורים יש לפרק, לנקות היטב ולהגעיל בנפרד.

סכו"ם (מתכת): אם בנוי מיחידה אחת – הגעלה. אם בנוי משתי יחידות – יש לפרק, לנקות היטב במקום החיבור וללבן ליבון קל. אם ה-קת מעץ או מפלסטיק – אין אפשרות להכשיר. פלסטיק (קשיח): לפי רוב הפוסקים ניתן להגעיל, ורצוי 3 פעמים.

תבניות אפיה: אין אפשרות להכשיר (כולל תבניות פיירקס), אלא אם כן השימוש במשך השנה הוא ב'תבנית בתוך תבנית', שאז ניתן להכשיר את התבנית ה'חיצונית' בליבון קל.

1. הנחיות כלליות נוספות להכשרת המטבח⁹

כלים שאין משתמשים בהם בפסח:

1. מנקים היטב לפני פסח ומניחים במקום מוצנע כדי שלא יבואו להשתמש בהם בטעות.

9. מתוך חוברת פסח- הרב גולן תשע"ט

8. מתוך חוברת פסח- הרב גולן תשע"ט

2. במטבח מצויים בדרך כלל מכשירים חשמליים שאינם משמשים לבישול (כגון רדיו). יש לנקותם היטב מפני שהעבודה במטבח עלולה לגרום לחמץ להידבק בהם. לכן יש לנקות היטב גם את הכבלים (החוטמים) של המכשירים השונים.
3. כסאות ושולחנות יש לנקות היטב (במיוחד בכל מיני פינות וחיבורים). את השולחן יש לכסות במפה (מיוחדת לפסח או שכובסה בהרתחה!). אם אין מפה כזו - יש להצמיד ולכסות השולחן במפת ניילון.
4. רצוי לא להשתמש בפסח בדברים הנמצאים כל השנה על השולחן בזמן הארוחות (כגון ברכונים).
5. מכשירים שונים שיש להם 'פילטר' (כגון מכונת כביסה, מדיח כלים וכיו"ב) - יש לנקות היטב.
6. לזכור לנקות היטב את שואב האבק ולהחליף את השקית לפני זמן ביעור החמץ.
7. נשים העונדות טבעות בזמן עבודות עם בצק וכו' - מומלץ לא לענדן בפסח.

ז. מוצרי מזון כשרים לפסח

1. כללי: יש להקפיד על חותמת 'כשר לפסח' על כל מוצר הנרכש לחג. אין לסמוך על מדבקות המודבקות על האריזה, וכן יש לבדוק מיהו נותן ההכשר. רצוי מאד לבדוק את רשימת המרכיבים כדי להימנע מבעיות (קטניות למשל - לא תמיד מצוין אם ההכשר הוא רק לאוכלי קטניות או לא).
2. מוצרי מזון שהם חמץ גמור: אבקת פלאפל, אבקת מרק, אטריות, בוטנים מצופים, בצק, ביסקוויטים, בורגול, בירה לבנה ושחורה, ביסלי, בלינצ'ס, בשר צמחי לסוגיו, גביעי גלידה, גריסים, גרנולה, דגני בוקר, דייסות למבוגרים ולתינוקות (סולת, קוואקר), דגים או בשר עם פירורי לחם (שניצל או קציצות), ופלים, ויסקי, חיטה, חיטה תפוחה, ממרח לוטוס, נקניק ונקניקיות, סובין, סוכר ענבים (תוצרת חוץ מיוצר בדרך כלל מחיטה!), סולת, סורביטול, עמילן דגן, עוגות ועוגיות, פסטה לסוגיה, פיצה, צנימים, פתיתים, קרקרים, שקדי מרק, תאנים מיובשות, תה נמס, תמציות שונות. לגבי תחליף קפה (צ'יקו וכדו'): המרכיב העיקרי הוא עולש (ציקוריה) שאינו חמץ, אולם פעמים רבות הוא מכיל גם דגנים, ואז הוא חמץ גמור.
- קמח: מכיוון שהחיטה מושרית במים לפני טחינתה, רבים חוששים מאפשרות של החמצה, לכן אין משתמשים בקמח רגיל בפסח. מאידך גיסא, מי שנשאר לו קמח בבית, אינו חייב לבערו, אלא אפשר להצניעו. קמח לאפיית מצות, הוא קמח חיטה רגיל, אלא שאין משרים את החיטה במים לפני כן. קמח ללא גלוטן, אינו חמץ. קמח חומוס, קמח תירס, קמח אורז - כשרים לאוכלי קטניות.
3. קטניות: האשכנזים (וחלק מעדות המזרח) אינם משתמשים בקטניות בפסח. רובם גם אוסרים את המוצרים המופקים מקטניות (שמן, לציתין), אולם התירו קטניות לילדים קטנים ולחולים (אף שאין בהם סכנה).
- רוב עדות המזרח אינם נוהגים איסור בקטניות, אך המשתמש בהם בפסח חייב לבררם ולנקותם היטב לפני החג. יש להיזהר מאכילת 'פיצוחים'

שנוהגים לקלות אותם עם קמח. בחנויות הכשרות לפסח משתמשים בקמח תפוחי אדמה.

4. באיסור קטניות נכללים: אורז (שיש מחמירים בו יותר משאר קטניות), אפונה, גלוקודה, חמניות, חומס, חילבה, טופו, כמון, שעועית, חרדל (הגרגרים), סויה (כולל חלב סויה), עדשים, פול, פופקורן, קורנפלור, קימל, שומשום, תירס. המנהג המקובל בין האשכנזים להחמיר בקטניות בין יבשים ובין טריים (ירוקים). שמנים שאין בהם שום חשש קטניות הם: שמן זית, שמן דקלים (יש גם מרגרינה המיוצרת ממנו), שמן אגוזים, שמן שקדים. רוב הפוסקים מתירים גם שמן כותנה. לגבי שמן סויה ושמן קנולה (ליפתית) רוב הפוסקים מחמירים, אולם יש מי שמיקל.

5. מוצרים שיש בהם חשש קטניות: אבקות מרק (גם הכשרים לפסח), במבה, בשר מעובד או טחון בתוספת חלבון מן הצומח, חלב צמחי, חמאת בוטנים, חמאת קקאו, מילקי, מיונז, מרגרינה, סויה, פודינג, פרילי, קצפת פרווה, קקאו, שוקולד, שמן (כמפורט לעיל). יש פוסקים המתירים גם לאשכנזים מוצרים (כגון מילקי) שהקטניות הם חלק קטן מהמוצר ו'התבטלו' לפני פסח. אולם לפי הנחיות הרבנות הראשית גם מוצרים אלו מסומנים 'כשר לפסח לאוכלי קטניות'. ישנם מוצרים רבים מרשימה זו המיוצרים ללא חשש קטניות. יש לבדוק כל מוצר לגופו.

6. מותר למי שנוהג איסור בקטניות, לאכול אצל מי שנוהג היתר ולהשתמש בכליו, אולם לא לאכול קטניות ממש.

קטניות במשפחות 'מערבות': בשו"ת תשב"ו¹⁰ נפסק: 'אין ספק שהאישה היא נכללת עם בעלה בכל חיובו דאשתו כגופו בכל הדברים, ונפטרת מקהילת בית אביה ודבר זה מלתא דפשיטא היא ואין בו ספק שלא יהיו שנים מסובין על שולחן אחד חלוקין בעיסותיהן האסור לזה מותר לזה...'. על פי זה פסק ר' משה פיינשטיין¹¹: 'דהאשה צריכה להתנהג כמנהג הבעל בין לחומרא בין לקולא דהא דין מנהג בהולך ממקום למקום כשאין דעתו לחזור למקומו הראשון נוהג כמנהג המקום שבא לשם בין לקולא בין לחומרא'. אין בדבריו אזכור של צורך בהתרת נדרים מצד האשה, וכמו כן, אין מוזכרת האפשרות שאשה תמשיך לנהוג כמנהג בית הוריה.

אולם ב'ילקוט יוסף'¹² נפסק ש'אשה אשכנזייה הנשואה לספרדי אם ברצונה לבטל מנהג הוריה, ולנהוג משעת נשואיה כמנהג בעלה, נכון שתעשה התרה כדי שתוכל לאכול בבית בעלה אורז וקטניות והוא הדין לכל יתר מנהגי החומרות שיש לאשכנזים. ובפרט בענייני הפסח, שרשאית האישה שהיא מבני אשכנז שנישאת לספרדי, לנהוג כמנהג הספרדים, לאחר שתעשה התרה על מנהגיה הקודמים' וכן 'אישה ספרדייה שהייתה נוהגת היתר בבית הוריה, ונישאת לאשכנזי, אין ראוי שתבטל בבית בעלה אורז לעצמה בפסח ומכל מקום כשהולכת לבית אביה מותר לה לאכול עמהם, שמכיוון שארץ ישראל אתריה דמרון, לא אמרינן שקיבלה

10. חלק ג סימן קעט קצושי"ע אורח חיים סימן תנג סעיפים ח, יב

11. חלק ג סימן קעט קצושי"ע אורח חיים חיים חלק א סימן קנח

עליה מנהג ארצות אשכנז לגמרי'.

לסיכום: לדעת ר' משה פיינשטיין האישה נוהגת באופן מוחלט כמנהג בעלה, ללא צורך בהתרת נדרים וללא אפשרות לנהוג כמנהג הוריה. לדעת הרב עובדיה יוסף יש צורך בהתרה, וכן, אישה ספרדייה הנשואה לאשכנזי, יכולה להמשיך לאכול קטניות כשהיא מתארכת בבית הוריה.

7. מצה עשירה: מצה עשירה עשויה מקמח (כשר לפסח) ש-לשים אותו במי פירות (יין, מיצים טבעיים, ביצים) ללא תערובת מים. הספרדים נוהגים לאכלה בפסח (על פי פסק השולחן ערוך, אולם כף החיים וכן הרב אליהו מחמירם), והאשכנזים נוהגים שלא לאכלה¹³ פרט לזקנים או לחולים. אולם לדעת פוסקים רבים¹⁴, זהו רק כאשר המצה העשירה נאפתה באותם הידורים כמו מצה רגילה! גם לילדים קטנים ניתן לתת מצה עשירה. חשוב לציין: לעיתים יש על עוגיות מצה עשירה הכשר כללי לפסח אולם כאמור זהו רק לספרדים ולא לאשכנזים!

'עוגות' העשויות מקמח מצה עם מי פירות - אינם בכלל מצה עשירה, ומותר לאכלם בפסח (פרט לנוהגים איסור באכילת 'מצה שרויה').

8. מוצרי מזון 'ניטרליים': לכאורה במצרכים 'טבעיים' כגון בשר, דגים, ביצים, חלב וכיו"ב, לא אמורה להיות בעיה, ואף על פי כן - בשר מוכשר צריך השגחה בשל מלח ההבשרה.

9. בשר טחון/מעובד צריך השגחה בשל החומרים המוספים בו (יש עם תוספת חלבון שהוא קטניות!).

10. דגים: לשטוף לפני השימוש. דגים טחונים/ מעובדים טעונים השגחה.

11. ביצים: עקרונית אין חששות. בשנים קודמות הייתה בעיה לגבי החותמות על הביצים, אולם בעיה זו נפתרה.

12. חלב: לפי פוסקים מסוימים יש בעיה בחלב פרות שאכלו חמץ. לכן יש השגחה על הרפתות ש-פרות לא תאכלנה חמץ תקופה ארוכה לפני פסח, ועדיין יש כאלו המקפידים להשתמש רק בתוצרת חלב שהוכנה בערב פסח.

13. מוצרי חלב 'מעובדים' (גבינות, מעדנים וכיו"ב) טעונים השגחה. חלק מהמוצרים מכילים קטניות. שימו לב: ישנם מוצרי חלב שהם בכשרות 'מהדרין' לכל השנה אולם לא לפסח!!

14. קינואה: ברור שאין הוא ממיני הדגן (גם מבחינה בוטנית, וגם מכיוון שאין הוא מכיל גלוטן הוא אינו 'מחמיץ').

השאלה ההלכתית הרלוונטית היא האם יש לו דין 'קטניות'. נראה לי שמעיקר הדין אין לו, משתי סיבות: (א) מבחינה בוטנית (שייך למשפחת הסלקיים) ומבחינת צורת גידולו (גרעינים על שיח). (ב) על פי העיקרון שנקבע על ידי הרב משה פיינשטיין¹⁵ "אין לנו בדבר אלא מה שמפורש שנהגו לאיסור, לא נאסרו אלא המינים שהנהיגו ולא שאר המינים שלא הנהיגו מפני שלא היו מצוין אד".

15. שו"ת אגרות משה, או"ח ח"ג סימן סג

13. רמ"א סימן תסב סעיף ד

14. משנה ברורה תסב ס"ק יט, ר' משה פיינשטיין

- לסיכום: לספרדים המתירים קטניות ודאי מותר, וגם לאשכנזים יש בסיס רחב להקל. מי שקונה קינואה בתפוזת חייב לברור היטב (כמו שבוררים אורז).
15. תמרוקים וחומרי ניקוי: חלק מהתמרוקים וחומרי ניקוי (במיוחד המיובאים מחו"ל) עלולים להכיל אלוהול המופק מדגנים שהוא חמץ. אמנם, חמץ זה 'נפסל מאכילת כלב' עוד לפני זמן איסור חמץ, ולכן פוסקים רבים מתירים את השימוש בחומרים אלו. אולם ישנם פוסקים האוסרים להשתמש בפסח בחומרי ניקוי לכלים (שעלולים להתערב במאכל) או בבאלו המיועדים לסיכת הגוף (סיכה=שתיה) או במשחת שיניים שיש לה טעם טוב ומכניסים אותה לפה ללא הכשר. בשוק, מצוי מגוון רב של תכשירים כשרים לפסח, ואין שום בעיה להשתמש בהם.
16. חומרי ניקוי כלליים, אבקות כביסה, משחת נעליים וכיו"ב - אינם צריכים הכשר לפסח.
17. תרופות: תרופות מסוימות עלולות להכיל מרכיבים שהם חמץ, ועל כן צריך לנהוג כדלקמן: חולה שיש בו סכנה - יכול ליטול כל תרופה הניתנת לו על ידי הרופא. חולה שאין בו סכנה - אין שום בעיה להשתמש בזריקות, פתילות (נרות), טיפות אוזניים ועיניים, משחות חיזוניות, מדבקות לעור, יוד. לרוב הפוסקים אין גם בעיה בשימוש בכדורים או סירופים מרים. הבעיה קיימת בכדורי מציצה או סירופים שיש בהם הנאה. במקרה של צורך בתרופות אלו - יש לבקש מהרופא או הרוקח תרופה המופיעה ברשימת התרופות הכשרות לפסח. ה'צורכים' ויטמינים ותוספי מזון - יתייעצו עם רופא ועם רב עד כמה העניין נחוץ.

ח. תרופות

1. חולה שיש בו סכנה ואפי' חשש סכנה, עליו ליטול כל תרופה שנצטווה על ידי הרופאים, אם ישנה תרופה חלופית שאין בה חשש חמץ ופעולתה היא כמו הראשונה, אזי יעדיף אותה¹⁶.
2. תרופות המכילים קטניות מותרות לכל חולה (גם לאלו המקפידים על קטניות)¹⁷.
3. משחות, טיפות עיניים וכל תרופה בשימוש חיצוני מותרים לכל חולה¹⁸.
4. כבלל, לקראת חג הפסח, כבכל שנה, מפרסמות קופות החולים, בשיתוף עם הרבנות הראשית לישראל, רשימה של תרופות כשרות לפסח, ללא חשש חמץ.

בדיקת חמץ

- ט. בליל י"ד בניסן בודקים את החמץ¹⁹ בין נשים בין גברים²⁰. לכתחילה יש לבצע את הבדיקה מיד בצאת הכוכבים²¹, אך תפילת ערבית קודמת לבדיקת חמץ. המתפללים בקביעות בשעה מאוחרת או ביחידות, יבדקו בזמן, ויתפללו בהמשך הערב²².

21. שו"ע סימן תלא סעיף א, משנ"ב סק"א, ילקו"י שמ"ב.
22. משנ"ב סימן תלא סק"ח חזון עובדיה עמ' מד- יקדים ערבית או שאחר יזכיר לו להתפלל לאחר בדיקת החמץ.

16. פסקי תשובות חלק ה' סימן תסו סעיף א
17. פסקי תשובות חלק ה' סי' תמב סעיף ה
18. פסקי תשובות פסח חלק ה' סימן תמב הלכה א
19. שו"ע סימן תלא סעיף א
20. פניני הלכה פסח פרק ד סימן א

י. אין לאכול אכילת קבע, להתחיל במלאכה ואפילו ללמוד תורה מחצי שעה קודם צאת הכוכבים, שמא ישכח לקיים את הבדיקה²³. לימוד תורני של שיעור קבוע, ניתן לקיים לפני בדיקת החמץ, וטוב להזכיר לאחר הלימוד את הצורך לעשות בדיקת חמץ.

יא. חובה לבדוק את כל המקומות בהם יש חשש להימצאות חמץ, לדוגמא: חדרים, מחסנים, משרדים, מטבחים, חדרי אוכל, מרפסות גינות, רכבים²⁴, **חדר מדרגות של בית משותף הרי הוא ברשותם של כל הדיירים, ועל כולם החובה לבדוק**²⁵, **ולכן רצוי שימנו אחד מהם שיבדוק.**

יב. לפני הבדיקה מברכים 'ברוך... על ביעור חמץ', אין לדבר בין הברכה לתחילת הבדיקה, ואף במהלך הבדיקה ראוי שלא לדבר, מלבד בעניינים הקשורים לבדיקה²⁶.

יג. לאחר הבדיקה מבטלים את החמץ באמירת 'כל חמירא...', כמופיע בהגדות ובסידורים²⁷. אם אינו מבין את הנוסח בשפה הארמית, יאמר בעברית: "כל חמץ שיחנו ברשותי שלא ראיתיו ושלא ביערתיו, יתבטל ויהיה הפקר כעפר הארץ"²⁸. אם צריך, אז יחזור בשפה אותה מכיר, העיקר שיבין את מה שאומר ושהוא מבטל את החמץ.

יד. יש לבדוק לאור הנר, ישתמש בנר בעל פתילה בודדת, ולכן לא ניתן להשתמש בנר הבדלה²⁹. אם אין נר או שאין אפשרות להכניס נר למקום מסוים (כמכוננית וכדומה) - ישתמש בפנס³⁰.

טו. ניתן לבדוק כמה מקומות בברכה אחת³¹ ואין ההליכה בין המקומות נחשבת הפסק³².

טז. הספרים אינם חייבים בדיקה³³.

בדיקת חמץ לנוסע מביתו³⁴

- אם יצא מביתו תוך שלושים יום לחג, דהיינו בין פורים לפסח, ודעתו לחזור לאחר חג הפסח, יבדוק את ביתו לאחר ניקוי הבית, את הבדיקה יקיים בערב לפני שייצא מביתו, עם נר אך ללא ברכה.

- יצא מביתו לפני פורים, אינו צריך לבדוק וכאשר יחזור לביתו, אם ימצא חמץ, יש לבערו מן העולם.

- אם בדעתו לחזור לפני פסח או בחול המועד עליו לבדוק לפני צאתו (גם אם יצא

29. שו"ע תלג א-ב, רמ"א ב, ילקו"י עמ' שמח סעיף ט-אם בדק באבוקה, יחזור ויבדוק ללא ברכה.

30. הגדה של פסח של הגרש"ז אוירבך עמוד 29 וכן בהליכות שלמה פרק חמישי סעיף יא, ילקו"י עמ' שמח י, פניני הלכה פסח ד, ה.

31. שולחן ערוך סימן תלב סעיף ב.

32. משנ"ב ס"ק ז, ילקו"י עמ' שמח סעיף יד.

33. הליכות שלמה פרק ה סימן ו, פניני הלכה פרק ד סימן ז.

34. שו"ע סימן תלו, פניני הלכה ד י

23. שו"ע סימן תלא סעיף ב, משנ"ב סק"ה, ילקו"י עמ' שמח סעיף ג.

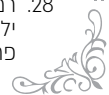
24. שו"ע סימן תלג סעיף ג, ילקו"י שמז ד-ה, פניני הלכה פרק ד סימן ד.

25. פניני הלכה פרק ד סימן ד.

26. שו"ע תלב א-ב, משנ"ב סק"ו, ילקו"י עמ' שמח סעיף יב, פניני הלכה ד ג.

27. שו"ע תלד סעיף ב.

28. רמ"א סימן תלד סעיף ב, משנה ברורה סק"ט, ילקו"י עמ' שמט סעיף יט, פניני הלכה פסח פרק ה סעיף א.

הרבה זמן לפני החג), "א"כ מינה שליח שיבדוק עבורו בליל י"ד. בכל המקרים הנ"ל – יש לבטל את כל החמץ שלו ביום י"ד, באמירת הנוסח, מהמקום בו נמצא באותה השעה.

השוה במלון, בצבא וכדו' בחג³⁵

יז. השוכר חדר במלון, כיוון שהתחייב בתשלום והחדר הועמד לרשותו ונתנו לו מפתח, דינו כשוכר בית. לכן מצווה עליו לבדוק את חדרו בליל י"ד בניסן בברכה, ואחר הבדיקה יבטל את כל החמץ שאולי נשאר ברשותו ולא הצליח למוצאו בבדיקה. יח. אם הגיע למלון באמצע חג הפסח, ישאל אם בדקו את החדרים מחמץ, ואם רק ניקו אותם כדרך שמנקים תמיד בלא לבדקם מחמץ, או שבדקו אותם אבל אח"כ התארח שם גוי, יבדוק בעצמו בברכה. יט. חולה המאושפז בבית חולים, חייל השוהה בחדרו בצבא וכן בחור ישיבה בחדרו וכדו', יבדוק בליל י"ד את חדרו וארונו, אבל לא יברך על הבדיקה³⁶, משום שהחדר אינו עומד לרשותו (עיין בהערה שיש המצריכים ברכה), ובכל עת יכולים להעבירו לחדר אחר או להכניס לשם חיילים/חולים נוספים.

מכירת חמץ³⁷

כ. כל שיש בבעלותו חמץ שברצונו להשאיר לאחר חג הפסח, ימכרו או יתנו במתנה גמורה לגוי. רבים מחמירים שאנשים פרטיים לא ימכרו חמץ גמור, משום שאין בביעורו הפסד גדול וצריך לבער אותו³⁸. כא. יש להעמיד מחיצה, של לפחות 80 ס"מ, בפני החמץ שנמכר ונמצא עדיין בבית, או להכניס את החמץ לתוך ארון מסומן, מחשש שמא ישכח ויפתחנו בטעות ויאכל משם. כב. לאחר מכירת החמץ אין ליהנות ממנו, לכן אין להאכיל כלבים ושאר בע"ח במאכלי חמץ מאחר שאסורים גם בהנאה.

ערב פסח

גג. בערב פסח נוהגים הבכורים להתענות 'תענית בכורות'³⁹, בכור שלא חש בטוב – פטור מהתענית לגמרי⁴⁰. נהגו להקל בתענית זו ולהפסיקה על ידי השתתפות בסעודת מצוה של סיום מסכת וכדומה⁴¹. (המחמיר לצום, עליו לשים לב ולקחת בחשבון אם יוכל לקיים את הסדר כהלכתו).

37. שולחן ערוך סימן תמח סעיף ג.
38. פניני הלכה פרק ו סעיף ג.
39. שולחן ערוך סימן תע סעיף א. משנ"ב סי' תע סק"ב-המתענין יוסיפו 'עננו' בשמע קולנו במנחה.
40. משנ"ב סי' תע סק"ב, ילקו"י מועדים עמ' שעא
41. משנה ברורה סימן תע סק"י, ילקו"י עמ' שעב סע' ה

35. פניני הלכה ד יב
36. מבין הפוסקים שיש לברך: פסקי הלכות צבא לגר"ש גורן עמוד 212, הרב ליאור והרב רובין ב'קשרי מלחמה' חלק ב עמוד 222, הליכות שלמה פרק חמישי יז, לגבי בחורי ישיבה שאם בודקים בליל י"ד יברכו, מהחולקים וסוברים שלא יברכו: הרב איל קרים הרבצ"ר, בקשרי מלחמה חלק ב סימן פד וכן ב'תורת המחתה' חלק ג' תשובה ב'.

כד. האשכנזים נוהגים שלא לומר 'מזמור לתודה' בערב פסח⁴², והספרדים כן אומרים⁴³.

כה. בערב פסח אין אומרים 'למנצח'⁴⁴, ספרדים אינם אומרים פרק זה וכן לא את 'תפילה לדוד' בכל חודש ניסן⁴⁵.

כו. אכילת חמץ מותרת עד לתחילת השעה החמישית, בנוסף לאמור לעיל יש לשרוף ולבטל את החמץ שנמצא בשעת הבדיקה ושיירי החמץ שנותרו עד לתחילת השעה השישית (שעות זמניות)⁴⁶. כמו כן, יש לסיים להגעיל וללבן את כל הכלים הצריכים הכשרה עד לשעה זו⁴⁷.

כז. אם לא ניתן לשרוף את החמץ, ישנן כמה אפשרויות לבערו: לפורר ולזרות לרוח או לזורקן לים⁴⁸, לפסול אותו שלא יהיה ראוי לאכילת כלב על ידי שישפוך עליו אקונומיקה או נפט וכדומה⁴⁹, וכן ניתן להשליכו לשירותים⁵⁰.

כח. לאחר הביעור, לפני סוף שעה חמישית, יאמרו 'כל חמירא', כמופיע בהגדות ובסידורים. בנוסח שאומרים ביום כוללים את כל החמץ ואומרים "דחזיתיה ודלא חזיתיה, דביערתיה ודלא ביערתיה"⁵¹.

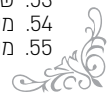
מי שאינו מבין את הנוסח בשפה הארמית, יאמר בעברית: "כל חמץ שישנו ברשותי, שראיתיו ושלא ראיתיו, שביערתיו ושלא ביערתיו, יבטל ויהיה הפקר כעפר הארץ" או בכל שפה שמבין⁵².

כט. בערב פסח אסור לעשות מלאכה מחצות היום והלאה⁵³ כמובן שלנצרך לצרכים בסיסיים, כאוכל, מותר⁵⁴. לפיכך, צריך לכבס ולהסתפר לכבוד החג לפני חצות היום⁵⁵. אך כל מלאכה שמותרת בחול המועד מותרת בערב פסח, ולכן מותר לקצוץ ציפורניים ולצחצח נעליים אחרי חצות⁵⁶ (אשכנזים - לכתחילה יקצצו ציפורניים לפני חצות⁵⁷).

ל. בערב פסח אסור לאכול מצה, כדי שיהיה היכר לאכילת המצה בלילה⁵⁸ ולחייל יש מתירים לאכול מצה אף בערב פסח, מאחר שזה האוכל בבסיסי צה"ל בימים אלו⁵⁹. אך מותר לאכול תבשיל שמעורב בו קמח מצה, וכן מותר לאכול 'מצה עשירה'⁶⁰.

42. עמ' שסט סעיפים ו-1
 43. שולחן ערוך ורמ"א סימן תסח סעיף ב, משנה ברורה סק"ז, חזון עובדיה-הגדה של פסח עמוד צא ובהערה יד
 44. משנה ברורה סימן תסח סק"ה, ועיין שער הציון אות ז.
 45. רמ"א סימן תעא סעיף ב, חזון עובדיה-הגדה של פסח עמוד צג ה, (אשכנזים נוהגים שלא לאכול מצה כבר מראש חודש ניסן - משנה ברורה תעא ס"ק יב).
 46. הליכות שלמה פרק ח הערה 12, אך בספר תורת המחנה חלק ג שאלה ג התירו עד י"ד אך בו ביום התירו רק בדוחק גדול אך מצה עשירה וכדו' מותר. ילקו"י עמ' שע סע' יח
 47. שולחן ערוך סימן תעא סעיף ב. ילקו"י עמ' שע סע' יד-ז

42. רמ"א סימן סימן תכט סעיף ב.
 43. ילקו"י עמ' שסט סעיף יב וגם בחול המועד.
 44. רמ"א סימן תכט סעיף ב.
 45. ילקו"י עמ' שמד סעיף ד
 46. משנ"ב סימן תלד ס"ק יב, חזון עובדיה-הגדה של פסח עמ' מ סעיף ט
 47. שו"ע סימן תנב סעיף א, ועיין שם מה הדין אם לא הגעיל עד לשעה זו.
 48. שו"ע ס' תמה סע' א
 49. חזון עובדיה-הגדה של פסח עמוד מ סעיף ט, פניני הלכה פרק ה הלכה ד
 50. משנ"ב ס' תמה ס"ק ה. פניני הלכה לעיל
 51. שולחן ערוך סימן תלד סעיף ג.
 52. רמ"א ס' תלד סע' ב וכן במשנ"ב ס"ק ט-י
 53. שולחן ערוך סימן תסח סעיף א.
 54. משנ"ב ס' תסח ס"ק ו
 55. משנה ברורה סימן תסח סק"ה וסק"ז, ילקו"י

לא. לאחר שעה עשירית, אסור לאכול כל דבר שברכתו 'המוציא' או 'מזונות'.
שאר דברים - מותר לאכול מהם מעט, באופן שלא ישבע, כדי שיאכל מצה
לתיאבון⁶¹.

לב. מדליקים נרות חג לפני השקיעה⁶², ומברכים: 'להדליק נר של יום טוב'⁶³. יש
הנהוגות לברך גם כן 'שהחיינו'⁶⁴. מי שברכה 'שהחיינו' בהדלקת נרות, לא
תענה אמן אחר ברכת שהחיינו בקידוש⁶⁵.

לאחר תפילת ערבית אומרים הלל שלם בברכה⁶⁶. יש אומרים שמי שמתפלל
ביחידות לא יברך על ההלל⁶⁷.

לג. כל שיש בבעלותו חמץ שברצונו להשאיר לאחר חג הפסח, ימכרו או יתנו
במתנה גמורה לגוי. רבים מחמירים שאנשים פרטיים לא ימכרו חמץ גמור,
משום שאין בביעורו הפסד גדול וצריך לבער אותו⁶⁸.

לד. יש להעמיד מחיצה, של לפחות 80 ס"מ, בפני החמץ שנמכר ונמצא עדיין
בבית, או להכניס את החמץ לתוך ארון מסומן, מחשש שמא ישכח ויפתחנו
בטעות ויאכל משם.

לה. לאחר מכירת החמץ אין ליהנות ממנו, לכן אין להאכיל כלבים ושאר בע"ח
במאכלי חמץ מאחר שאסורים גם בהנאה.

תענית בכורות

לו. בערב פסח נוהגים הבכורים להתענות 'תענית בכורות'⁶⁹.
לז. בכור שלא חש בטוב - פטור מהתענית לגמרי⁷⁰. נהגו להקל בתענית זו ולהפסיקה
על ידי השתתפות בסעודת מצוה של סיום מסכת וכדומה⁷¹.

ערב פסח

לח. בערב פסח נוהגים הבכורים להתענות 'תענית בכורות'⁷², בכור שלא חש בטוב -
פטור מהתענית לגמרי⁷³. נהגו להקל בתענית זו ולהפסיקה על ידי השתתפות
בסעודת מצוה של סיום מסכת וכדומה⁷⁴.
(המחמיר לצום, עליו לשים לב ולקחת בחשבון אם יוכל לקיים את הסדר כהלכתו).

קודש פרק ג הערה יח, אך ביחוד דעת חלק
ה סימן לד כתב שאפילו הנשים שאינן באות
לבית הכנסת צריכות לגמור את ההלל בברכה.

68. פניני הלכה פרק ו סעיף ג.

69. שולחן ערוך סימן תע סעיף א. משנ"ב סי'

תע סק"ב-המתענין יוסיפו 'עננו' בשמע קולנו
במנחה.

70. משנ"ב סי' תע סק"ב, ילקו"י מועדים עמ' שעא

71. משנה ברורה סימן תע סק"י, ילקו"י עמ' שעב
סע' ה

72. שולחן ערוך סימן תע סעיף א. משנ"ב סי'

תע סק"ב-המתענין יוסיפו 'עננו' בשמע קולנו
במנחה.

73. משנ"ב סי' תע סק"ב, ילקו"י מועדים עמ' שעא

74. משנה ברורה סימן תע סק"י, ילקו"י עמ' שעב
סע' ה

61. שולחן ערוך סימן תעא סעיפים א,ב, משנה
ברורה סק"ג-ד, חזון עובדיה - הגדה של פסח
עמ' צה

62. שמירת שבת כהלכתה פרק מד סעיף ב. אם
לא הדליקו לפני השקיעה - ביום טוב יכולים
רסע' כתב שולחן ערוך סימן תע סעיף א. משנ"ב סי'
שהדליק ממנו לכבות מעצמו.

63. שו"ע סימן סימן רסג סעיף ה.

64. משנ"ב סימן רסג ס"ק כג. בחזון עובדיה עמוד
רסע' כתב שלכתחילה אין לברך 'שהחיינו'.

65. שמירת שבת כהלכתה פרק מד סעיף ד, וכתב
שכמו כן אם שומע את הקידוש מאחר לא יענה
'אמן' על ברכת 'שהחיינו', אך בילקו"י מועדים
עמ' שפט סע' לד כתב שיכולות לענות 'אמן'.

66. שו"ע רמא סי' תפז סעיף ד ומשנ"ב ס"ק טז.

67. כן היא דעת הגר"א נבנצל שהובאה במקראי

לט. האשכנזים נוהגים שלא לומר 'מזמור לתודה' בערב פסח⁷⁵, והספרדים כן אומרים⁷⁶.

מ. בערב פסח אין אומרים 'למנצח'⁷⁷, ספרדים אינם אומרים פרק זה וכן לא את 'תפילה לדוד' בכל חודש ניסן⁷⁸.

מא. אכילת חמץ מותרת עד לתחילת השעה החמישית, בנוסף לאמור לעיל יש לשרוף ולבטל את החמץ שנמצא בשעת הבדיקה ושיירי החמץ שנותרו עד לתחילת השעה השישית (שעות זמניות)⁷⁹. כמו כן, יש לסיים להגעיל וללבן את כל הכלים הצריכים הכשרה עד לשעה זו⁸⁰.

מב. אם לא ניתן לשרוף את החמץ, ישנן כמה אפשרויות לבערו: לפורר ולזרות לרוח או לזורקן לים⁸¹, לפסול את החמץ עד שלא יהיה ראוי לאכילת כלב על ידי שישפוך עליו אקונומיקה או נפט וכדומה⁸², וכן ניתן להשליכו לשירותים⁸³.

מג. לאחר הביעור, לפני סוף שעה חמישית, יאמרו 'כל חמירא', כמופיע בהגדות ובסידורים. בנוסח שאומרים ביום כוללים את כל החמץ ואומרים "דחזיתיה ודלא חזיתיה, דביערתיה ודלא ביערתיה"⁸⁴.

מי שאינו מבין את הנוסח בשפה הארמית, יאמר בעברית: "כל חמץ שישנו ברשותי, שראיתיו ושלא ראיתיו, שביערתיו ושלא ביערתיו, יבטל ויהיה הפקר כעפר הארץ" או בכל שפה שמבין⁸⁵.

מד. בערב פסח אסור לעשות מלאכה מחצות היום והלאה⁸⁶ כמובן שלנצרך לצרכים בסיסיים, כאוכל, מותר⁸⁷. לפיכך, צריך לכבס ולהסתפר לכבוד החג לפני חצות היום⁸⁸. אך כל מלאכה שמותרת בחול המועד מותרת בערב פסח, ולכן מותר לקצוץ ציפורניים ולצחצח נעליים אחרי חצות⁸⁹ (אשכנזים - לכתחילה יקצצו ציפורניים לפני חצות⁹⁰).

מה. בערב פסח אסור לאכול מצה, כדי שיהיה היכר לאכילת המצה בלילה⁹¹ ולחייל יש מתירים לאכול מצה אף בערב פסח, מאחר שזה האוכל בבסיסי צה"ל בימים אלו⁹². אך מותר לאכול תבשיל שמעורב בו קמח מצה, וכן מותר לאכול מצה עשירה⁹³.

75. עמ' שסט סעיפים ו-י
89. שולחן ערוך ורמ"א סימן תסח סעיף ב, משנה ברורה סק"ז, חזון עובדיה-הגדה של פסח עמוד צא ובהערה יד
90. משנה ברורה סימן תסח סק"ה, ועיין שער הציון אות ז.
91. רמ"א סימן תעא סעיף ב, חזון עובדיה-הגדה של פסח עמוד צג ה, (אשכנזים נוהגים שלא לאכול מצה כבר מראש חודש ניסן - משנה ברורה תעא ס"ק יב).
92. הליכות שלמה פרק ח הערה 12, אך בספר תורת המחנה חלק ג שאלה ג התירו עד י"ד אך בו ביום התירו רק בדוחק גדול אך מצה עשירה וכדו' מותר. ילקו"י עמ' שע סע' יח
93. שולחן ערוך סימן תעא סעיף ב. ילקו"י עמ' שע סע' יד-ז

76. רמ"א סימן סימן תכט סעיף ב.
77. ילקו"י עמ' שסט סעיף יב וגם בחול המועד.
78. רמ"א סימן תכט סעיף ב.
79. ילקו"י עמ' שמד סעיף ד
80. משנ"ב סימן תלד ס"ק יב, חזון עובדיה-הגדה של פסח עמ' מ סעיף ט
81. שולחן ערוך סימן תנב סעיף א, ועיין שם מה הדין אם לא הגעיל עד לשעה זו.
82. שולחן ערוך סימן תנב סעיף א, ועיין שם מה הדין אם לא הגעיל עד לשעה זו.
83. שולחן ערוך סימן תנב סעיף א, ועיין שם מה הדין אם לא הגעיל עד לשעה זו.
84. שולחן ערוך סימן תלד סעיף ג.
85. רמ"א סי' תלד סעי' ב וכן במשנ"ב ס"ק ט-י
86. שולחן ערוך סימן תסח סעיף א.
87. משנ"ב סי' תסח ס"ק ו
88. משנה ברורה סימן תסח סק"ה וסק"ז, ילקו"י

מו. לאחר שעה עשירית, אסור לאכול כל דבר שברכתו 'המוציא' או 'מזונות'. שאר דברים - מותר לאכול מהם מעט, באופן שלא ישבע, כדי שיאכל מצה לתיאבון בליל הסדר⁹⁴.

מז. מדליקים נרות חג לפני השקיעה⁹⁵, ומברכים: 'להדליק נר של יום טוב'⁹⁶. יש הנוהגות לברך גם כן 'שהחיינו'⁹⁷. מי שברכה 'שהחיינו' בהדלקת נרות, לא תענה אמן אחר ברכת שהחיינו בקידוש⁹⁸.
לאחר תפילת ערבית אומרים הלל שלם בברכה⁹⁹. יש אומרים שמי שמתפלל ביחידות לא יברך על ההלל¹⁰⁰.

ההכנות לליל הסדר

מח. יש לסדר את שולחן הסדר בצורה מכובדת כדרך חרות¹⁰¹. מט. יש להכין מבעוד יום את צרכי הסדר¹⁰², דהיינו סידור הקערה, צליית הזרוע והביצה, וכן קילוף החסה למרור ושטיפתו, הכנת חזרת, חרוסת ומי מלח. נ. לכרפס - לוקחים ירק שברכתו אדמה. נוהגים לקחת סלרי (ויש לוקחים תפוח אדמה, צנון או פטרוזיליה). ניתן לקחת גם כל ירק אחר, מלבד חסה או חזרת¹⁰³.

סדר הקערה

מנהג האר"י¹⁰⁵

מנהג הרמ"א¹⁰⁴

94. שולחן ערוך סימן תעא סעיפים א-ב, משנה ברורה סק"ג-ד, חזון עובדיה - הגדה של פסח עמ' צה
95. שמירת שבת כהלכתה פרק מד סעיף ב. אם לא הדליקו לפני השקיעה - ביום טוב יכולים להעביר אש ולהדליק, ויניח את הגכרור שהדליק ממנו לכבות מעצמו.
96. שו"ע סימן סימן רסג סעיף ה.
97. משנ"ב סימן רטו ס"ק כג. בחזון עובדיה עמוד רסט כתב שלכתחילה אין לברך 'שהחיינו'.
98. שמירת שבת כהלכתה פרק מד סעיף ד, וכתב שכמו כן אם שומע את הקידוש מאחר לא יענה 'אמן' על ברכת 'שהחיינו', אך בילקו"י מועדים
99. עמ' שפט סע' לד כתב שיכולות לענות 'אמן'.
100. שו"ע רמ"א סי' תכז סעיף ד ומשנ"ב ס"ק טז.
101. כן היא דעת הגר"א נבנצל שהוהבאה במקראי קודש פרק ג הערה יח, אך ביחודה דעת חלק ה סימן לד כתב שאפילו הנשים שאינן באות לבית הכנסת צריכות לגמור את ההלל בברכה.
101. שו"ע סימן תעב סעיף ב.
102. שו"ע תעב א, משנ"ב ס"ק א
103. שו"ע סימן תעג סעיף ד, משנ"ב סק"כ, כף החיים ס"ק מח.
104. רמ"א סימן תעג סעיף ד
105. באר היטב סימן תעג סק"ח

- נא. תיקנו חז"ל שבלייל הסדר כל אדם יאכל וישתה בהסבה, משום שבכך מראה את עצמו כבן חורין.
- נב. ההסבה צריכה להיעשות לצד שמאל, וגם שמאלי, יסב וישען לכיוון שמאל של כל אדם¹⁰⁶.
- נג. צריך להסב במספר מקומות במהלך הסדר¹⁰⁷: בשעת אכילת 'כזית' מצה, בשתיית ארבע כוסות, ב'כורך' וב'אפיקומן', והמסב בכל הסעודה הרי זה משובח¹⁰⁸. אולם, בעת קריאת ההגדה ובאכילת המרור - אין להסב¹⁰⁹.
- נד. אם אכל את ה'כזית' מצה ללא הסיבה, עליו לשוב ולאכול 'כזית' מצה בהסבה, אך לא יברך שנית¹¹⁰. אך ב'כורך' וב'אפיקומן', אם אכל בלא הסיבה, וקשה לו לחזור ולאכול שנית, אינו צריך לחזור ולאכול בהסיבה¹¹¹.
- נה. אם שתה את אחת מארבע הכוסות שלא בהסיבה - למנהג הספרדים, יחזור וישתה את הכוס בהסבה ללא ברכה¹¹². אך למנהג האשכנזים - כך הדין רק בכוס השניה (כוס ראשון לא יחזור וישתה) ובאכילת מצת מצווה, אך באפיקומן לא יחזור ויאכל בכלל¹¹³.
- נו. למנהג הספרדים גם נשים צריכות להסב, ואשכנזיות, יש שנהגו שלא להסב, ויש שנהגו להסב¹¹⁴.

קדש-שתיית ארבע כוסות

- נד. חכמים חייבו כל אדם מישראל, בין אנשים ובין נשים, לשתות בלילה זה ארבע כוסות יין או מיץ ענבים¹¹⁵.
- נח. יש לשתות כוסות אלו על פי הסדר האמור בהגדה. לספרדים, בברכה על כוס ראשונה ושלישית¹¹⁶ ולאשכנזים ברכה על ארבע הכוסות. בנוסף, אם שתה אותן זה אחר זה ללא אמירת סדר ההגדה ביניהם - לא יצא ידי חובתו¹¹⁷.
- נט. לכתחילה, צריך למלא כל כוס עד הסוף¹¹⁸. ראוי שלא לקחת כוס גדולה מדי אם אין בדעתו לשתות את רובה¹¹⁹.
- ס. לכתחילה יש לשתות בכל כוס כשיעור 'רביעית' לפחות, ובדיעבד יוצאים ידי

לשתות יין בתוך הסעודה יש אומרים שצריך לחזור ולברך.
 113. רמ"א סימן תעב סעיף ז, משנה ברורה ס"ק כא-כ"ב
 114. שו"ע ורמ"א סימן תעב סעיף ד, מקראי קודש פרק ד כא
 115. שולחן ערוך סימן תעב סעיף ח וסעיף יג, ילקו"י מועדים עמ' שפו סעי' טו, פניני הלכה פרק טז סימן ז, הליכות שלמה פרק ט סימן יא ובהערה 116. ילקו"י מועדים עמ' שצ סעי' לח
 117. שולחן ערוך סימן תעב סעיף ח
 118. כף החיים סימן תעב ס"ק טז בשם המאמר מרכזי, מקראי קודש-הל' ליל הסדר פרק ד סימן יג ובהערה מח כך כפסק הגר"מ אליהו.
 119. משנ"ב סימן תעב ס"ק לג

106. שו"ע סי' תעב סעיף ג, מקראי קודש - ליל הסדר פרק ד כה, חזון עובדיה-הגדה של פסח עמ' קכב
 107. שו"ע סימן תעב סעיף ב, תעה סעיף א, תעז סעיף א.
 108. רמ"א סי' תעב סעיף ז כתב שלכתחילה יסב כל הסעודה, ובחזון עובדיה-הגדה של פסח עמ' קכד כתב שהמסיב 'הרי זה משובח', ועיין במקראי קודש פרק ט הערה טו שכתב בשם הגר"א נבצל שכן עיקר, שה"ז משובח.
 109. משנ"ב סימן תעב ס"ק עא, כף החיים ס"ק קנא.
 110. שו"ע סימן תעב סעיף ז, משנה ברורה ס"ק כב, חזון עובדיה- הגדה של פסח עמ' קנט
 111. משנ"ב סימן תעב ס"ק כג ותעז ס"ק ד, חזון עובדיה- הגדה של פסח עמ' קעז-קעח
 112. שו"ע סימן תעב סעיף ז, ילקו"י מועדים עמ' שצו סעי' כב, מעיר שם שבכוס שני - אם אינו רגיל

ורחץ-נטילת ידיים¹²¹

סא. כל המסובים נוטלים ידיים ללא ברכה, ויש הנוהגים שרק עורך הסדר נוטל. כל המסובים לוקחים מהכרפס¹²² פחות משיעור של 'כזית'¹²³. את הכרפס (כל ירק למעט חסה וחזרת, לרוב האשכנזים משתמשים בתפו"א, פטרוזיליה או צנון והספרדים- בסלרי), טובלים במי מלח או בחומץ ויש הנוהגים לטבול בחרוסת. ומברכים בורא פרי האדמה ומכוונים להוציא בברכה גם את המרור, ויש הנוהגים שרק עורך הסדר מברך בורא פרי האדמה ומכוון להוציא את כולם ידי חובה.

יחץ-חציית המצה האמצעית¹²⁴

סב. את המצה האמצעית משלוש המצות יחצה לשניים, (לנוהגים לשים שתי מצות בליל הסדר-יבצעו את המצה התחתונה) ישאיר חצי אחד ואת החצי השני (הגדול) יעטוף במפית וישמור לאפיקומן.

מגיד-סיפור יציאת מצרים¹²⁵, - העיקר של ערב זה זו העברת המסורת לדור הבא, ולכן ישתדל להאריך (כמובן בהתאמה לפי כוחות ועייפות המסובים) ולספר בנפלאות הבורא ביציאת מצרים.

סג. "מצות עשה מן התורה לספר בניסים ונפלאות שנעשו לאבותינו במצרים בליל חמשה עשר בניסן"¹²⁶.

סד. כל מי שלא אמר שלושה דברים אלו: פסח, מצה ומרור וביאורם, לא יצא ידי חובה¹²⁷.

סה. יש להסביר ולבאר את ההגדה באופן שיבינו כל הסמוכים לשולחן ה'סדר' ויצאו ידי חובת סיפור יציאת מצרים¹²⁸.

סו. אמירת ההגדה מתחילה ב"הא לחמא עניא"¹²⁹.

סז. נוהגים לכסות את המצות או להוריד אותם מהשולחן (עד 'עבדים היינו') ומוזגים כוס שניה ומתחילים באמירת 'מה נשתנה'.

סח. בעניין שטיפת (הדחת) הגביע לאחר שתיית הכוס הראשונה ולפני מזיגת הכוס השנייה, ישנה מחלוקת בדבר ולדעת המשנ"ב: "זאין צריך שטיפה והדחה שכבר שטפו לקידוש". אולם 'כף החיים' כתב שכל הכוסות טעונים הדחה ושטיפה, וסיים: "טוב שיהיה לו בלי מלא מים סמוך לשולחן כדי לשטוף ולהדיח הכוסות בין כוס לכוס"¹³⁰.

127. רמב"ם הלכות חמץ ומצה פרק ז הלכה ה, משנה ברורה סימן תע"ט ס"ד.
128. רמ"א תע"ט סעיף ו, חזון עובדיה-הגדה של פסח- עמ' קמט.
129. מנהגים שונים, אם 'הא' בקמץ או צירה וכן אם לומר "כהא לחמא עניא...".
130. משנ"ב סימן תע"ט ס"ק סח, כף החיים סימן תע"ט סק"א

120. שולחן ערוך סימן תע"ט סעיף ט, משנה ברורה ס"ק לג, ילקו"י עמ' שפי' סעיף כב
121. מקראי קודש פרק ה
122. שו"ע ס' תע"ט סעיף ו
123. מקראי קודש הערה ח-יש המצריכים כזית
124. שו"ע ס' תע"ט סעיף ו
125. שו"ע תע"ט, מקראי קודש פרק ו
126. רמב"ם הלכות חמץ ומצה פרק ז הלכה א, חזון עובדיה 'מגיד' סעיף י.

סט. אמירת ההגדה מסתיימת בברכת "גאל ישראל", שלאחריה שותים את הכוס השנייה, בהסבה לצד שמאל.

רחצה-נטילת ידיים עם ברכה

ע. נוטלים ידיים בברכה לצורך אכילת המצה¹³¹.
נטילה זו חובה על כל המסובים. (הנהוגים לומר 'לשם ייחוד... או את ה'סימנים' שימו לב לאומרם לפני נטילת הידיים בכדי שלא לגרום להפסק).

מוציא-מצה¹³²

עא. מצוה על כל אדם מישראל שהגיע למצוות (פחות מגיל מצוות חייב מדין חינוך) הן איש והן אישה לאכול מצות בליל הסדר.

עב. מברכים 'המוציא' על שלוש המצות (לנוהגים על 3 מצות ולא שתיים) מניח את המצה התחתונה ומברך על שתי המצות העליונות (מצה שלימה ומצה חצויה) את ברכת 'על אכילת מצה' בוצע משתיהן ביחד ומחלק למסובים שיעור של 'כזית' ואוכלים בהסיבה!

עג. לדעת השו"ע¹³³ טובלים את המצה במלח, ולדעת הרמ"א אין טובלים בליל הסדר בכדי שייחשב לחם עוני.

עד. מהו שיעור האכילה? לשון השו"ע¹³⁴: 'כזית מכל אחד' - דהיינו לכתחילה שני זיתים (בדיעבד, כתב ה'משנה ברורה' שיוצאים בכזית אחד).

עה. כאשר ה'קערה' (עם המצות) נמצאת רק לפני עורך הסדר, ואין במצות שלפניו 'כזית' לכל אחד מהמסובים, מחלקים מעט מהמצות שבקערה, ומשלימים (לשיעור שני זיתים) מ-מצה שמורה' אחרת.

עו. שיעור ה'כזית' ע"פ גדולי דורנו הספרדים הוא כ-27 גרם, כך לכל אחד מה'כזיתים', ולמתקשים/חולים תשעה עשר גרם.

לאשכנזים: לגר"ח נאה, שיעור כזית הוא 27 סמ"ק (י"א שכך זה גם בגרם, בכל מקרה זה קרוב לשיעור מצת מכונה רגילה) ולמתקשים/חולים יסתפקו ב-19 סמ"ק. ע"פ החזון איש-שיעור כזית הוא 50 סמ"ק במצה הראשונה ולשאר ה'כזיתים' די ב-25 סמ"ק ולמי שקשה ניתן להקל לאחר המצה הראשונה.

עז. בהנחה שמצת מכונה שוקלת כ-35-30 גרם, הרי שבאכילת מצה שלמה, יוצאים לכל הדעות ידי חובת שני הזיתים של 'מוציא מצה' (בהנחה שרק הכזית הראשון הוא מן התורה ויש להחמיר בו כשיעור הגדול, והכזית השני הוא מדרבנן).

עח. את השיעור הנ"ל יש לאכול תוך 'כדי אכילת פרס'. השיעור המקובל על רוב הפוסקים הוא 4 דקות (וישנם דעות שונות עד 9 דקות).

עט. אין לדבר בעת אכילת שני ה'כזיתים' הראשונים, אם דיבר שלא מעניין המצה,

132. מקראי קודש פרק ז
133. סימן תעה סעיף א
134. סימן תעה סעיף א

131. שוע סימן תעה סעיף א, מובא בחזון עובדיה-
הגדה של פסח שאם יודע שלא הסיח דעתו
מנטילה ראשונה ועד עכשיו-יטול ללא ברכה.
אך המשנ"ב ס"ק א כותב "חיישינן שמא
הסיח דעתו..."

לאשכנזים יברך שוב 'המוציא' ו'על אכילת מצה' ולספרדים לא יברך שוב.
פ. בברכת 'על אכילת מצה' יכוון לפטור גם את אכילת מצת ה'כורך'.
פא. אם אכלו בטעות לפני צאת הכוכבים, יחזור לאכלו בזמן אך ללא ברכת 'על אכילת מצה'. וכן יש לאכלו לפני חצות ואם אכלו לאחר חצות, לא יברך.

מרור

פב. טובלים כזית מרור בחרוסת, ומנערים את החרוסת, ואוכלים ללא הסיבה (לכתחילה¹³⁵).
פג. בשל אכילת הכרפס בתחילת הסדר, אין מברכים 'בורא פרי האדמה' על אכילת המרור, אולם מברכים 'אשר קדשנו במצוותיו וצַוָנו על אכילת מרור'.
פד. במשנה מוזכרים חמישה מיני מרור, אולם בפועל רגילים להשתמש בשניים: חסה, המזוהה עם 'חזרת' שבמשנה, ו-'חריין' (ה-לבן, הקרוי בפי העם 'חזרת'), המזוהה עם 'תמכא' שבמשנה. אך עדיף להשתמש בחסה¹³⁶!
פה. יש לאכול כזית מהמרור.

כורך

פו. נוטלים כזית מהמצה השלישית (לנוהגים בשלש מצות) וכזית מרור, טובלים בחרוסת, ואוכלים ביחד ('סנדוויץ') בהסיבה.
פז. אין מברכים על אכילה זו.
פח. בעניין אמירת 'זכר למקדש בהלל', יש נוסחים שונים, וכל אחד ינהג כמנהגו.

שולחן עורך

פט. אוכלים סעודת חג בתיאבון ובשמחה, רק לא ירבה בשתיית יין כדי שלא יירדם.

צפון

צ. לאחר סיום הסעודה, אוכלים בהסיבה כזית מהאפיקומן¹³⁷ ללא ברכה. לדעת המשנה ברורה יש לאכול שני כזיתים.
צא. לאחר אכילת האפיקומן אסור לאכול שום דבר, ולעניין שתיה - נחלקו הפוסקים. מעיקר הדין מותר לשטוף את הפה במי פה אחרי האפיקומן, אך יש מחמירים בכך¹³⁸.
צב. ישנה מחלוקת אם מותר לעשן לאחר האפיקומן משום שמבטל את טעם המצה, והרב נבנצל כתב שאין לעשן 'משום ספק נפשות להחמיר'.
צג. עם סיום אכילת האפיקומן, מוזגים את הכוס השלישית. ולנוהגים בנשילת מים אחרונים, זה הזמן לכך.
צד. יש לאכול את האפיקומן לפני חצות הלילה.

137. שוע סימן תעז סעיף א
138. באהלה של תורה סימן עא

135. מקראי קודש פרק ח סעיף ה
136. פניני הלכה טז כז

ברך

צה. מברכים ברכת המזון (עם יעלה ויבוא) ללא הסיבה¹³⁹ ולאחריה שותים בהסיבה כוס שלישית.
צו. לכל הדעות, מברכים 'בורא פרי הגפן' על שתיית הכוס השלישית. לספרדים יש לכוון בברכה להוציא ידי חובה גם את הכוס רביעית.
צז. אין מברכים ברכה אחרונה לאחר שתיית הכוס השלישית.
צח. אין לשתות משקה משכר עד לכוס רביעית, אך מים מותר¹⁴⁰.
צט. לאחר שתיית הכוס השלישית, מוזגים מיד כוס רביעית, ומנהג האשכנזים, למזוג גם כוס לאלוהו הנביא בתפילה שיבוא במהרה ויבשר את הגאולה השלימה.

הלל

ק. לפני תחילת ההלל נהוג לומר "שפוך חמתך אל הגויים..." ומנהג אשכנז לומר זאת כשדלת הבית פתוחה.
קא. יש לומר הלל מ"לא לנו ה' "עד "יהללך" וממשיכים הלל הגדול (מזמור קל"ו בתהילים), נשמת כל חי, ישתבח עד תחילת הברכה ומסיימים ב"יהללך" ובברכת "מלך מהולל בתשבחות", ישנם מנהגים המשנים את סדר אמירת הפרקים הנ"ל.
קב. יש לומר את ההלל בשמחה ובנעימה, ובהרגשה של חירות ויש הנוהגים לאחוז את הכוס בזמן ההלל.
קג. יש המקפידים לומר גם את ההלל לפני חצות הלילה.
קד. עם סיום ההלל שותים כוס רביעית בהסבה. האשכנזים מברכים לפניו 'בורא פרי הגפן', לאחר השתייה לכל הדעות והעדות - מברכים ברכה אחרונה (על הגפן ...).
קה. אין חובה לומר את ההלל ולשתות את הכוס הרביעית במקום בו אכלו את הסעודה (ויש מחמירים).

קריאת שמע שעל המיטה

קו. הספרדים קוראים את קריאת שמע בשלימותה (יש הסוברים שלא לברך את ברכת המפיל) והאשכנזים אומרים רק פרשה ראשונה של קריאת שמע וברכת המפיל.

140. מקראי קודש פרק ט סעיף מד

139. מקראי קודש פרק ט הערה נה

המצוה	שיעורה	השיעור למעשה	משך זמנה	הערות
מצה	'כזית', ולכתחילה פעמיים 'כזית'.	כזית- <u>אשכנזים</u> : שני שלישי מצת מכונה ויש מקילים בכשליש. <u>ספרדים</u> : כשליש מצת מכונה ויש מחמירים כמצת מכונה שלימה	לכתחילה אכילה רציפה, בדיעבד בין 4 ל-9 דקות. לגר"ע יוסף 6-7.5 דקות.	מצוה מן התורה. ראוי להקפיד לקיימה בשיעור הלכתחילה. רבים מקפידים לאכול 'מצת יד' בליל הסדר.
מרור	'כזית'.	כ-25 גרם, למחמירים- עלה חסה גדול	כנ"ל	יש לוודא שהחסה ללא חשש חרקים.
'כורך'	'כזית' מצה ו'כזית' מרור.	מצה-לכתחילה כשליש מצה למתקשים-חמישית מצת מכונה. מרור-כ-25 גרם, למחמירים- עלה חסה גדול.	כנ"ל	בשעת הדחק ניתן להקל שבמרור ל'כורך' לא צריך שיעור 'כזית'.
אפיקומן	'כזית'	לכתחילה כשליש מצה, למתקשים-חמישית מצת מכונה. לספרדים- לכתחילה כשליש מצת מכונה ולמחמירים כמצת מכונה שלמה	כנ"ל	יש נוהגים לקחת כשיעור שני זיתים
ארבע כוסות	'רביעית' בכל כוס	לדעת הרמב"ם ועוד ראשונים 75 מיליליטר, לגר"ח נאה 86 מיליליטר(כשליש כוס חד פעמית) יש מחמירים 150 מיליליטר	לכתחילה- בבת אחת בדיעבד- כמו במצה	לכתחילה ישתה רביעית של 150 מיליליטר. אם הכוס גדולה-מספיק לשתות רוב כוס. בדיעבד די ברוב רביעית.

דיני חול המועד

מצוות חול המועד

קח. כשם שמצווה לכבד את השבת ולענגה - כך מצוה לכבד את מועדי ישראל ולענגם, שהרי נצטוונו בהם: "מקרא קודש", ופירשו חז"ל שהכוונה לכבד את המועד בלבוש הולם, ולענגו באכילה ושתייה¹⁴².

קט. במהלך ימי חול המועד יש להקפיד ללבוש בגדים נקיים, ולכתחילה יש ללבוש

עצמו, שהרי מותר הוא במקצת מלאכות, וגם אין חובה גמורה לכבדו באכילת פת כבשבת ובחג, אלא צריך לקדשו ולכבדו שלא יהיה כימי החול.

141. פניני הלכה פרק ט"ז
142. מכילתא בא פרשה ט, ספרא פרשת אמור, פרשתא יב ה-ח, ספרי פרשת פינחס קמז, משנה ברורה תקל סק"א, שער הציון תקל אות ד. מכל מקום מבואר שאין קדושתו חמורה כחג

בגדים מיוחדים כשל בגדי שבת¹⁴³.

קי. 'ושמחת בחגך' - מצוה מן התורה להיות שמח וטוב לב בימי החג. לפיכך, מצוה לאכול בשר, יין ושאר דברים שמתענגים באכילתם¹⁴⁴.

קיא. מצווה לקבוע סעודה על הפת (מצה) גם בחול המועד, בכל יום בבוקר ובערב, אך אין בכך חובה¹⁴⁵.

קיב. בברכת המזון מוסיפים 'יעלה ויבוא'. אם שכח והתחיל כבר את הברכה הבאה, אינו חוזר¹⁴⁶.

קיג. בשחרית, מנחה וערבית מוסיפים בתפילת שמנה עשרה 'יעלה ויבוא'. אם שכח לפני שפסע בסוף תפילת העמידה - חוזר לברכת 'רצה'. אם נזכר לאחר שפסע - חוזר לראש התפילה¹⁴⁷.

קיד. בשחרית, לאחר חזרת הש"ץ, אומרים הלל ומדלגים על הקטעים 'לא לנו' ו'אהבתי'¹⁴⁸.

איסורי מלאכה

קטו. "... וְקִרְאתָ לְשַׁבַּת עֲנָג לְקְדוּשׁ ה' מְכַבֵּד וְכַבֵּדוּ מַעֲשׂוֹת דְּרָכָיךָ... ", דרשו חז"ל "... וְקִרְאתָ לְשַׁבַּת עֲנָג - זו שבת בראשית, ... וְכַבֵּדוּ - זה יום טוב, מַעֲשׂוֹת דְּרָכָיךָ - זה חולו של מועד ..."¹⁴⁹.

קטז. כדי שלא יהיו ימי חול המועד כשאר ימות החול, נאסרה בהם עשיית חלק מהמלאכות¹⁵⁰. חכמים החמירו באיסור זה מאוד ואמרו: "כל המבזה את המועדות כאילו עובד עבודה זרה"¹⁵¹.

קיז. פעולות שגרתיות שאין טורח בעשייתן, כגון דיבור בטלפון, נסיעה ברכב וכדו' מותרות, אפילו אם אינן לצורך החג¹⁵².

קיח. כתיבה, מסחר, ושאר המלאכות שיש בהן אפילו טורח מועט - אסור לעשותן שלא לצורך החג. אבל אם יש בהן תועלת או הנאה כלשהי בחג עצמו (כגון: פתרון תשבצים), או שקיימת סבירות גבוהה שיהיה צורך בדבר - מותר לעשותן¹⁵³.

קיט. עשיית מלאכה (שאינה לצורך אוכל נפש¹⁵⁴) לצורך המועד מותרת, רק כאשר לא התאפשר לעשותה קודם, אבל אם התכוון (לפני כניסת החג) לדחות את

143. משנה ברורה תקל סק"א, ילקוט יוסף מועדים עמוד תקב.

144. רמב"ם הלכות יום טוב פרק ו הלכות יז-יח, משנה ברורה תקכט ס"ק טז.

145. משנ"ב סימן תקל סק"א, וכן משנ"ב תעה ס"ק מה בשם הגר"א. ילקוט יוסף מועדים עמוד תקב.

146. שולחן ערוך סימן קפח סעיף ז. אבל אם נזכר לאחר שסיים את ברכת 'בונה ירושלים' אך קודם שהתחיל את ברכת 'הטוב והמטיב',

אומר: 'ברוך אתה ה' א-לוהינו מלך העולם, שנתן מועדים לעמו ישראל לששון ולשמחה' (שולחן ערוך שם). אם נזכר לפני שהזכיר את השם בחתימת ברכת 'בונה ירושלים' - יחזור ליעלה ויבוא. כמו כן, אם עומד אחרי הזכרת השם, ימשיך: 'למדני חוקיך', ויחזור ליעלה ויבוא' (משנה ברורה שם ס"ק כב, ילקוט יוסף

מועדים עמוד תמט).

147. שולחן ערוך סימן תצ סעיף ב.ומשנ"ב ס"ק ג

148. שולחן ערוך סימן תצ סעיף ד ומשנ"ב ס"ק ז

149. ישעיהו פרק נח פסוק ג, ויקרא רבה פירשה לד אות טז.

150. מדאורייתא או מדרבנן, ילקוט יוסף מועדים

שנחלקו הראשונים אם איסור זה הוא עמוד תקב.

151. מסכת פסחים דף קיח ע"א.

152. ראה המשנה ברורה סימן תקמ סק"ז.

153. שולחן ערוך סימן תקמא סעיף ה, משנה ברורה

סימן תקלז סק"א, שמירת שבת כהלכתה פרק

סז סעיף לד.

154. שולחן ערוך סימן תקלג סעיף א.

ביצוע המלאכה לחול המועד - אסור לו לעשותה¹⁵⁵.

קכ. לצורך רבים מותר לעשות מלאכה שאינה דורשת מיומנות, גם כשאין בכך תועלת או הנאה כלשהי בחג עצמו¹⁵⁶.

קכא. עבודה הדורשת הכשרה או מיומנות (כגון עבודות בינוי¹⁵⁷) - אסור לעשותה אפילו לצורך החג, אלא במקרים הבאים:

• הכנת הארוחות לימי החג, וכן תיקון כלי המטבח המשמשים למטרה זו¹⁵⁸.

• עשיית הנדרש לשאר צורכי הגוף¹⁵⁹, כגון: תיקון המקלחת שישתמשו בה בימי החג.

• 'דבר האבד' - מניעת נזק כספי או בריאותי, וכן הפסד כספי, או אפילו חשש (סביר) להפסד¹⁶⁰.

• לשימוש הרבים-כאשר הדבר נחוץ בחג עצמו¹⁶¹.

קכב. תספורת וגילוח, חכמים אסרום אף על פי שהם צורך המועד, כדי שיזדרזו לעשות זאת לפני החג¹⁶². לגבי אדם המתגלח באופן רגיל בכל יום ישנו מחלוקת וכל אחד ינהג כרבותיו (עיין בהערה¹⁶³).

קכג. כמו כן, אסרו חכמים לכבס בחול המועד¹⁶⁴. אולם לגהץ - מותר¹⁶⁵.

קכד. ניקוי מקומי של כתם - מותר אם אמנם הבגד התלכלך במהלך החג או שאין לו בגד אחר¹⁶⁶.

קכה. גרביים ושאר בגדים הרגילים להתלכלך בתדירות גבוהה - מותר לכבסם, אם התלכלכו במהלך החג ואין לו אחרים במקומם¹⁶⁷. במקרה זה, יש מתירים להכניס למכונת הכביסה גם בגדים נוספים שיזדקק להם במשך החג¹⁶⁸.

קכו. אסור לקנות או למכור בחול המועד, אלא דברים שיש בהם צורך במהלך החג¹⁶⁹, או שהזדמנה לו עסקה משתלמת וקשה להשיג כמוה לאחר החג¹⁷⁰... ומכל מקום צריך להוציא מהן קצת לשמחת יום טוב¹⁷¹.

קכז. כל מלאכה שאסור לעשותה בחול המועד - אסור לעשותה אף על ידי נכרי¹⁷².

ש-איני נוהג להתיר אלא למי שיש לו צורך ביותר או מצטער ביותר... והסומך על זה לצורך ייפוי אין למחות בידו ומעצם הדין הוא מותר.

לעומתם הרב רבינוביץ זצ"ל בספר שיח נחום פרק ל' עמ' 97 והלאה התיר למתגלח בכל יום גם להתגלח בחוה"מ- כל זמן שגם אביו נוהג כן. והרב צבי שכתר ב'נפש הרב' כד-כה כתב שמצווה למתגלח בכל יום להתגלח בחוה"מ.

164. שולחן ערוך סימן תקלד סעיף א.

165. שו"ע ורמ"א סימן תקמא סעיף ג. ילקו"י מועדים עמ' תקיח

166. שמירת שבת כהלכתה פרק סו סעיף עב

167. שולחן ערוך ורמ"א סימן תקלד סעיף א. ילקו"י מועדים עמ' תקיח

168. שמירת שבת כהלכתה פרק סו הערה רנא.

169. שולחן ערוך תקלט סעיף א,יא

170. שולחן ערוך תקלט סעיף ה וסעיף ט.

171. משנ"ב סי' תקלט ס"ה

172. שולחן ערוך תקמג סעיף א

155. משנה ברורה סימן תקמ סק"ט.

156. שולחן ערוך סימן תקמד סעיף ב, משנה ברורה סק"א.

157. שולחן ערוך סימן תקמ סעיף א.

158. שולחן ערוך תקלג סעיף א, תקמ סעיף ז-ח, משנה ברורה תקמ ס"ק יח וס"ק כו.

159. שולחן ערוך תקמו סעיף ה, ביאור הלכה ד"ה "כל", שמירת שבת כהלכתה פרק סו סעיף כ.

160. שולחן ערוך תקלז סעיף א. עיין שמירת שבת כהלכתה פרק סז סעיף טז, וכתב שם שבהגדרת 'טורח גדול', ובהגדרת 'הפסד גדול' במיוחד, אין לדיין אלא מה שענינו רואות.

161. שולחן ערוך תקמד סעיפים א-ב, משנה ברורה ס"ק א-ב.

162. שולחן ערוך סימן תקלא סעיפים ב, משנה ברורה ס"ק ג.

163. שמירת שבת כהלכתה סו ס"ק קז, ילקו"י מועדים עמוד תקטז. וראה שו"ת אגרות משה אורח חיים חלק א סימן קסג שמוכיח שמותר למתגלח תדיר להתגלח בחוה"מ, אך מסכם

קכח. המנהג שאין מניחים תפילין בחול המועד בארץ ישראל, ויש שנהגו להניחם בצנעא וללא ברכה¹⁷³.

אסרו חג

קכט. נהוג להוסיף קצת באכילה ושתיה והמנהג לא להתענות ולהספיד בו¹⁷⁴.

דיני ימי ספירת העומר

קל. נכתבו מספר טעמים לכך שאין מברכים ברכת 'שהחיינו' על ספירת העומר: בעל המאור וכן הרשב"א כתבו מכיוון שספירת העומר מזכירה את החורבן. הר"ן אומר שהטעם הוא שלא אומרים שהחיינו על מצוה שאינה תלויה בזמן קבוע ומאחר ויש דעה שסופרים ספירת העומר רק בלילה ולא ביום. הרדב"ז – ספירת העומר היא הכנה לחג השבועות ולא מברכים על הכנה לחג, כשם שאין מברכים על בניית סוכה. הסבר נוסף שהוא מביא, שהמצווה נשלמת רק בסוף הספירה ואין מברכים שהחיינו בסוף המצווה. הלבוש מסביר, שמברכים שהחיינו רק על שמחה, ובספירה עצמה אין שמחה, כי היא רק מראה שאנו מחכים לחג השבועות. בעל העקדה – משום שיציאת מצרים הייתה בשביל לקבל את התורה אולם היה צריך להמתין 50 יום בגלל שפל מדרגתם. אם כן, בתקופת ימי הספירה עם ישראל היה מרוחק מהקב"ה ומהתורה, עד שיטהר ואיך יברכו שהחיינו על ימי הריחוק?

קלא. לפני ספירת העומר מברכים מעומד (בדיעבד, אם ישב יצא ידי חובה)¹⁷⁵: "... אשר קדשנו... על ספירת העומר"

קלב. על הספירה לכלול את מספר היום, ומהשבוע השני גם את מספר השבועות ומספר הימים שעברו מתחילת השבוע החדש ובסיומה את המילה בעומר או לעומר (כל אחד כמנהגו).

קלג. יש לספור לאחר הזמן של צאת הכוכבים, הספירה המועדפת לאחר תפילת ערבית בתחילת הלילה¹⁷⁶.

קלד. לגבי מי ששכח לספור יום אחד, עליו לספור אך ללא ברכה¹⁷⁷.

מנהגי אבלות בספירת העומר

קלה. נהגו ישראל במנהגי אבלות שונים בימי ספירת העומר. מתחילים לנהוג במנהגי האבלות מיד לאחר חג הפסח ונוהגים בהם עד ל"ג בעומר¹⁷⁸.

176. פניני הלכה זמנים פרק ב

177. שו"ע סימן תפט סעיף ח

178. שולחן ערוך ורמ"א סימן תצג סעיפים א-ב.

173. ילקו"י עמ' תקג, שמירת שבת כהלכתה פרק

סז הערה קטח

174. רמ"א סי' תכ"ט, במשנ"ב ס"ק יד

175. שו"ע סימן תפט סעיף א

יש מהאשכנזים שנוהגים באבלות מב' באייר ועד שבועות¹⁷⁹. קלו. הספרדים נוהגים באבלות גם ביום ל"ג בעומר, וכן בלילה שאחריו, ומותרים בשמחה ותספורת רק מיום ל"ד בבוקר¹⁸⁰. אך למנהג האשכנזים כבר בבוקרו של יום ל"ג בעומר מותרים בשמחה¹⁸¹. קלז. מנהגי האבלות כוללים איסור עריכת נישואין, איסור תספורת וגילוח. לגבי גילוח, המתגלח על בסיס יומי, יש לו על מי לסמוך בגילוח הזקן (לתוספת עיון, עיין בהערה¹⁸²). כמו כן, נהגו להימנע משמיעת מוזיקה משמחת, אך סעודת אירוסין מותרת ללא מוזיקה¹⁸³. קלח. מי שהוזמן לחתונה כאשר למנהג החתן והכלה מותר להינשא ביום זה, ולמנהג המוזמן אין מתחננים, רשאי לרקוד בחתונה ולהשתתף בסעודה¹⁸⁴. קלט. תספורת לנשים: לספרדיות מותר ולאשכנזיות יש להחמיר¹⁸⁵. קמ. מותר לעשות מסיבה שאין בה ריקודים ומוזיקה¹⁸⁶. קמא. נופש וטיולים – מותרים כל עוד אינם עם מוזיקה¹⁸⁷. קמב. ביום כ"ח אייר – יום שחרור ירושלים, ע"פ תקנות הרבנות הראשית, לא ינהגו בשום הגבלה ומותרים גם להינשא¹⁸⁸, וזאת לפי כל המנהגים השונים ואף לאלו מהאשכנזים הנוהגים באבלות בימים אלו. קמג. גם בראש חודש אייר אסורים בתספורת וגילוח¹⁸⁹. אך כשחל ראש חודש אייר בשבת, מותר להסתפר ולהתגלח ביום ששי¹⁹⁰. קמד. הכנסת ספר תורה – מדברי המגן אברהם משמע שריקודים ומחולות של מצוה מותר לעשות בימי הספירה. על כן הכנסת ספר תורה לבית הכנסת מותרת בימי הספירה שהרי עצם הריקוד לכבודה של תורה יש בו מצוה.

יום ירושלים ויום העצמאות¹⁹¹

קמה. נוהגים להתגלח לכבוד יום העצמאות¹⁹².

דעת חלק ג סימן ל, חלק ו סימן לד, שו"ת ציץ אלעזר חלק טו סימן לג.
184. פניני הלכה פסח פרק ג סעיף ה
185. שולחן ערוך ורמ"א יורה דעה סימן שצ סעיף ה, אגרות משה יורה דעה חלק ב סימן קלז.
186. ערוך השולחן סימן תצג סעיף ב.
187. מאמר של הרב למד, רביבים כ"ז בניסן ה'תשע"ח (12 באפריל 2018).
188. פניני הלכה פסח פרק ד סעיף יא
189. שולחן ערוך סימן תצג סעיף ג.
190. משנה ברורה סימן תצג סק"ה.
191. פניני הלכה זמנים פרק ד, בעיקר ויא וההערות שם.
192. כך הכריע הרב יצחק ניסים במאמרו שבספר 'הלכות יום העצמאות ויום ירושלים', וכן היה מורה הגר"ח קוק לתלמידי ישיבת מרכז הרב. באופן דומה כתב הגר"ח פלאגי בספר מועד לכל חי (אורח חיים סימן ו) שבעירו איזמיר נהגו איזה משפחות שנעשה להם נס בח' באייר ובי"א באייר לעשות פורים לדורות בימים אלו ויש גם שמסתפרים בהם.

179. בפוסקים הוזכרו מנהגים נוספים: יש שנהגו באבלות מל' בניסן ועד ג' בסיוון בבוקר, לא כולל ל"ג בעומר (משנה ברורה סימן תצג ס"ק טו); יש שנהגו באבלות בכל ימי הספירה, מלבד ימי ראש חודש אייר, יום ל"ג בעומר, ומראש חודש סיון והלאה (משנה ברורה סימן תצג ס"ק טו); המקובלים נהגו באבלות בכל ימי הספירה, מלבד בערב חג השבועות, ואפילו בראש חודש ובל"ג בעומר נהגו שלא להסתפר (כף החיים סימן תצג ס"ק יג).

180. שולחן ערוך תצג סעיף ב.

181. רמ"א סימן תצג סעיף ב. יש מתירים בתספורת כבר מליל ל"ג בעומר - משנה ברורה תצג ס"ק יא.

182. שולחן ערוך סימן תצג סעיפים א-ב. בשו"ת

אגרות משה' הקל בגילוח בימי הספירה כשזקוק לדבר לצורך פרנסה, וכן מצינו שהקלו

למי שמוזמן לכני שר ויש קפידיא אם ילך שם

ללא גילוח. פניני הלכה פרק ג סימן ה

183. ערוך השולחן סימן תצג סעיף ב. שו"ת אגרות

משה אורח חיים חלק א סימן קסו, שו"ת יחווה

קמו. מצווה לעשות ימי הודאה, משתה ושמחה בימים אלו.
 קמז. מצווה לומר הלל ביום העצמאות וביום שחרור ירושלים (מחלוקת האם בברכה או לא) וכן ישנם תוספות בתפילה המובאות בסידורים שלנו וכן בלוח דינים ומנהגים.
 קמח. אין אומרים תחנון בימים אלו.
 קמט. לגבי מנהגי האבלות של ימי ספירת העומר, מוסכם על רוב הדעות שמנהגי האבלות אינם חלים בימים אלו.

חג השבועות

קנ. מנהגים שונים נהגו ישראל בחג זה וכולם חשובים ומבורכים, המנהגים הנפוצים ביותר הם לימוד ליל שבועות או תיקון ליל שבועות, מנהג קישוט בתי הכנסת והבתים בירק וכן אכילת מאכלי חלב ודבש.
 קנא. המנהג להישאר ערים וללמוד/לומר את התיקון הינו חשוב, אך לא על חשבון הריכוז בתפילות של מחרת בבוקר וכל אחד ייחשב לעצמו על פי כוחותיו.
 קנב. לנשארים ערים, מותר לאכול ולשתות במשך הלילה ללא הגבלה עד הזמן של עלות השחר¹⁹³.

קנג. ברכות השחר ונט"י למי שלא ישן בלילה – מנהג רוב ישראל לברך את כל ברכות השחר וברכות התורה, והמהדרים יצאו ידי חובה בשמיעה ממי שישן בלילה¹⁹⁴.
זמן הברכות – סמוך לתפילת שחרית, ויש דעות שאת ברכות השחר יברכו לאחר חצות וברכות התורה – לאחר עמוד השחר.

קנד. קריאת מגילת רות – הספרדים ורוב האשכנזים אינם מברכים על קריאת המגילה, אך יש מהאשכנזים (שיטת הגר"א), המקפידים לקורא מתוך מגילת קלף ולברך '...על מקרא מגילה' ו-'...שהחיינו'.
 הספרדים והתימנים נהגו לקורא לפני תפילת מנחה, האשכנזים נהגו לקורא לפני קריאת התורה בתפילת שחרית, אך יש מהאשכנזים הדוחים את קריאתה אל לפני תפילת מנחה כך שיוכלו גם אותם אלו שנשארו ערים בלילה להתרכז יותר בשמיעתה.

קנה. אסרו חג, אין אומרים תחנון ו'למנצח' ואין מתענים אפי' לא חתן ביום חופתו. לא אומרים אב הרחמים ולא צדקתך צדק בשבת.

אבלות:

- לאשכנזים, אין מתענין בכל חודש ניסן, אף ביום הפטירה של אביו ואמו¹⁹⁵.
- אין מספידים בחודש ניסן, אך מותר לערוך אזכרה ללא הספידים¹⁹⁶.
- מותר לעלות לקבר ביום השנה לומר פרקי תהילים לעילוי הנשמה, אך אין אומרים את תפילת האזכרה ו'א-ל מלא רחמים'¹⁹⁷.

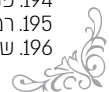
סימן מ סעיף ל.
 197. גשר החיים סימן כט סעיף ה, פני ברוך סימן
 לז סעיף יא וסעיף כג, ילקוט יוסף אבלות סימן
 מ סעיף כז

193. סעודת קבע עד חצי שעה לפני שעה זו.

194. פניני הלכה מועדים פרק יג סעיף י

195. רמ"א תכט ב

196. שולחן ערוך סימן תכט סעיף ב, ילקוט יוסף

- החג (גם חג הפסח וגם חג השבועות) מבטל את השבעה-גם כאשר ישב לזמן קצר לפני החג, לאשכנזים מחצות היום של ערב פסח קם ומתכוון לחג ככל אדם, כולל תספורת וגילוח. אם לא אבל על הורה (לגבי הגילוח ותספורת)¹⁹⁸. לספרדים נוהגת האבלות עד בניסת החג, אך מותר לו לכבס בגדים לקראת החג כבר לאחר חצות היום¹⁹⁹.
- בכור אבל, לא יצא מביתו כדי להשתתף בסיום מסכת ויוכל לפדות את התענית בצדקה²⁰⁰.
- אבל בתוך שבעה יבדוק חמץ כרגיל²⁰¹. אונן פטור ממצוות עשה, לכן ימנה שליח לבדיקת חמץ²⁰².
- למרות שהשבעה נפסקת עקב החג, נהוג להדליק נר נשמה למשך שבעה ימים (הנר הוא לכבוד המת)²⁰³.
- אבל, וכן אונן, חייב בכל מצוות ליל הסדר, כולל הלל והסבה²⁰⁴.
- אבל אשכנזי הנוהג ללבוש 'קיטל' בליל הסדר, תוך י"ב חודש, נהוג שלא ילבש את ה'קיטל', אך אין למחות במי שכן לובש²⁰⁵.
- נפטר בתוך החג או חול המועד, ה-לוויה תתקיים בחול המועד ואין אבלות בפרהסיה, והולכים לבית הכנסת כרגיל, ורק לאחר חול המועד מתחילים ליישב שבעה. יש הנוהגים (גם אשכנזים וגם ספרדים) שאת ברכת 'דיין האמת' יברכו בזמן הפטירה/ההלוויה ואת הקריעה יקיימו לאחר חול המועד ויש המקיימים את הקריעה בזמן הפטירה/הקבורה.
- אונן יספור ספירת העומר ללא ברכה²⁰⁶.
- חג השבועות שחל במהלך השבעה. מאחר ודיני השבעה נפסקים, מותר לאבל ללמוד תורה בתיקון ליל שבועות²⁰⁷.

204. חזון עובדיה-הגדה של פסח עמ' קכב, מעולם

ועד עולם עמ' 73 ועמ' 204

205. משנ"ב תעב ס"ק יב, מקראי קודש פסח, פרק ד הלכה כו.

206. מעולם ועד עולם עמ' 73 (נט) וכן בהערה שם.

207. הלכות אבלות לרב יוסף צבי רימון עמ' 171

198. מעולם ועד עולם פרק לה סעיף יד טו

199. חזון עובדיה ח"ג עמ' קטז

200. ילקו"י סימן מג סעיף ד, הרב נבנצל-יש אומרים שיצום. וי"א שידאגו שמסיים המסכת יגיע לביתו.

201. נטעי גבריאל ח"א קכד א

202. מעולם ועד עולם פרק ו סעיף נו

203. משנ"ב תקמח, ס"ק גגשר החיים כ,א אות ג

לוח ספירת העומר – תשפ"ו

	חמישי בערב מוצאי חג ראשון	ליל שבת	מוצאי שבת	ראשון בערב	שני בערב	שלישי בערב	רביעי בערב
	אברהם חסד	יצחק גבורה	יעקב תפארת	משה נצח	אהרון הוד	יוסף יסוד	דוד מלכות
חסד	1 ט"ז ניסן	2 י"ז ניסן	3 י"ח ניסן	4 י"ט ניסן	5 כ' ניסן	6 כ"א ניסן שביעי של פסח	7 כ"ב ניסן שבוע 1
גבורה	8 כ"ג ניסן ש-1 י-1	9 כ"ד ניסן ש-1-2	10 כ"ה ניסן ש-1-3	11 כ"ו ניסן ש-1-4	12 כ"ז ניסן ש-1-5	13 כ"ח ניסן ש-1-6	14 כ"ט ניסן שבוע 2
תפארת	15 ל' ניסן ש-1-2	16 א' אייר ש-2-2	17 ב' אייר ש-2-3	18 ג' אייר ש-2-4	19 ד' אייר ש-2-5	20 ה' אייר ש-2-6	21 ו' אייר שבוע 3
נצח	22 ז' אייר ש-1-3	23 ח' אייר ש-2-3	24 ט' אייר ש-3-3	25 י' אייר ש-3-4	26 י"א אייר ש-3-5	27 י"ב אייר ש-3-6	28 י"ג אייר שבוע 4
הוד	29 י"ד אייר ש-1-4	30 ט"ו אייר ש-2-4	31 ט"ז אייר ש-3-4	32 י"ז אייר ש-4-4	33 י"ח אייר ש-4-5	34 י"ט אייר ש-4-6	35 כ' אייר שבוע 5
יסוד	36 כ"א אייר ש-1-5	37 כ"ב אייר ש-2-5	38 כ"ג אייר ש-3-5	39 כ"ד אייר ש-4-5	40 כ"ה אייר ש-5-5	41 כ"ו אייר ש-5-6	42 כ"ז אייר שבוע 6
מלכות	43 כ"ח אייר ש-1-6	44 כ"ט אייר ש-2-6	45 א' סיון ש-3-6	46 ב' סיון ש-4-6	47 ג' סיון ש-5-6	48 ד' סיון ש-6-6	49 ה' סיון 7 שבועות

שטר מכירת חמץ

אני החתום מטה _____

נותן בזאת יפוי כח ורשות לרבנות הראשית לישראל או לבאי כוחה למכור את החמץ וחשש החמץ בשמי, כל מיני חמץ (לפרט):

וכל המוצרים הנ"ל שווים בערך לסך _____ ש.

וכן כל שאר מיני חמץ, גם אם לא פרטתי. וכן למכור ולהשכיר את המקומות שהחמץ מונח בהם. (לפרט את המקומות):

ומרשה אני החתום מטה את הרבנות הראשית לישראל או באי כוחה למכור באיזה מקח שיישר בעיניו לגוי. ואין אני נאמן לומר "לתקוני שדרתיך ולא לעוותי".

אני מתחייב לקיים את כל תנאי הקניינים, המכירות, והשכירות שתעשה הרבנות הראשית לישראל או באי כוחה. כולל מתן דריסת רגל לקונה במקום שנמצא בו החמץ.

כתובת: _____ אם לא אשהה בכתובת הנ"ל ניתן

להשיג המפתח אצל _____

בכתובת: _____

חתימה: _____

תאריך: _____ תשפ"ו

חסדי אפרת
CHASDEI EFRAT

KIMCHA

D'PISCHA

Chasdei Efrat provides financial assistance to Efrat families in need. As pesach approaches we invite you to open your hearts and contribute to those in our community who need support.

Again this year our kimcha d'pischa campaign is in memory of **Beni Kadosh z"l**, longtime security officer of Gush Etzion and former head of Shefa in Efrat.

"Since the passing of our father, one special memory returns each year as Pesach approaches. Our living room would fill with food boxes, and our Aba would quietly deliver them to families in need, believing that everyone deserves to celebrate the holiday with dignity

Out of a longing for him, we continue his legacy this year and invite you to join us in donating through Chasdei Efrat, which supports hundreds of families in Efrat".

The Kadosh Family

Wishing you a kosher and joyous Pesach!

Donate now >

www.chasdeiefrat.org

חסדי אפרת
CHASDEI EFRAT

קמחא

דכסחא

עמותת "חסדי אפרת" מסייעת למשפחות במצוקה כלכלית באפרת. לקראת פסח, אנו מזמינים אתכם לפתוח את הלב ולתרום לנזקקים בעירנו.

גם השנה המבצע מוקדש לעילוי נשמת **בני קדוש ז"ל**, קצין הביטחון בגוש עציון במשך שנים ומנהל מחלקת שפ"ע באפרת.

"מאז שאבא נפטר מלווה אותנו זיכרון מיוחד לקראת פסח. הסלון מתמלא בארגזי אוכל, ואבא יוצא לחלק אותם בשקט ובצניעות למשפחות הזקוקות לכך, מתוך אמונה שלכל אחד מגיע לחגוג בכבוד.

מתוך הגעגוע, אנו ממשיכים את דרכו גם השנה, ומזמינים אתכם להצטרף אלינו לתרומה דרך עמותת חסדי אפרת, התומכת במאות משפחות באפרת."

משפחת קדוש

חג כשר ושמח!

תרמו עכשיו <

www.chasdeiefrat.org